

ЮГЪАНДИ КТИБТУ УЖУВЛАН ХАБАР

Ухди вахтарихъанмина гысаб аИурайиси, юкьубни «Ужувлан хабар» Аллагъдин Рюгънан кюмекдинди Югъандин хиларилантина, Иса Месиg дукІну чІиви гъахъихъанмина 50 йискъан улдубчІвган, учв Эфес шагъриъ яшамиш шулайи вахтари гъибикІуб ву. Маттаси Югъанра, Иса Палестинайин жилариин Аллагъдин ляхнар аИури лицурайи вахтнахъанмина хъюгъну, Гъадгъахъди ученикди гъуллугънаъ гъахъну. Имбуну шубрид «Ужувлан хабрариъ» адрубдикан ктибтуб ва хъугърударин хилиз динариз къаршу ижми яракъ вуди ишлетмиш аИуб – магъа муну Ужувлан хабарнан улихъ хъайи месела. Китабдин сифте кІулариан Иса неинки гунагъ ктру аьдати адми, хъа вари дюн'я халкъ гъаИу Аллагъ вуйивалра аьгъю шула. Дюн'яйиз Акв, Гъакъвал, дугъри Марчлихъан, Уьмур, Хураг, уьмур Туврур – му вари Иса вуйивал ухъуз лап ачухъди аьгъю шулахъуз. Му Хабарнаан рябкъюрайиси, Иса, неинки Чан тереф гъибисурихъна, хъа гъацира жарарихънара фукъан дикъатлу вуйкІан! Му Ужувлан хабарнан метлебнакан Гирами Рюгъну Чав Югъандин квалминди гъамци кІура: «Аммаки гъаму вари дибикІнайиб, учву Иса Месиg вуйибдихъ, Думу Аллагъдин Бай вуйибдихъ хъугъри пну ва Дугъахъ хъугъбинди учвуз зат ккудудубкІру уьмур хъпан бадали дибикІнайиб ву» (20:31).

Месигь гъювал

1 ¹Сифте Гаф айи, Гаф Аллагъдихь хъайи, Гаф Аллагъ вуйи. ²Думу сифте Аллагъдихь хъайи. ³Вари Гъадгъуланмина гъабхъ-ну ва, Думу дарди, арайиз дуфнайибдик, фукIара арайиз гъа-фундар. ⁴Уъмур Гъадгъаъ а, ва гъадму уъмур инсаниятдиз акв ву. ⁵Аквну мучIушнаъ акв тувру ва мучIушнахъан акв ккаб-гъуз шулдар.

⁶Аллагъди Ягъ'я кIуру ччвур али адми гъаъру. ⁷Думу Акв улупуз, Акв Месигъ вуди, Гъадгъулантина вари хъугъбан бадали, гъаур вуйи. ⁸Думу учв Акв дайи, амма Аквнан гъякънаан ша-гъидвал апIуз гъаънайир вуйи. ⁹Гъякъкъи Аквну му дюн'яйиз гъюру гъарсар касдиз агъювалар тувру. ¹⁰Думу, Чав арайиз гъабхи му дюн'яйиз гъафну, хъа му дюн'яйиндариз Думу къа-бул гъахъундар. ¹¹Думу жвувандарихъна гъафну, хъа жвуванда-ри Думу гъясбикк гъапIундар. ¹²Учв къабул гъапIариз ва Чан ччвур дибисну хъугъдариз Дугъу дурар Аллагъдин веледар хъу-вал багъиш гъапIну. ¹³Дурар инсанарин ниятариинди, ясана адмийириз ккун гъабшиган бабкан шлудар дар. Думу веледар Аллагъдихъан ву.

¹⁴Гаф Инсандиз илтIикIуру ва ухъухъди яшамиш шулу. Ухъуз Дугъан Аллагъвалин зурбавал ва къувват гъякъкъюнхъуз, масанва-ли ва гъякъвали ацIнайидар – Дугъаз дурар, Адашдихъ хъайи сар Бай вуди хъпаз гъурукъну. ¹⁵Дугъкан адмийириз Ягъ'яйи хабар дебккру: «Магъа Думу узу учвуз кIурайир: „Думу, йиз къя-ляхъди Гъюрайир, узутIан заан ву, гъаз гъапиш Думу узу хъайиз айир ву“». ¹⁶Дугъан абцIнайи ужувлиинди ухъуз ужувлахъди уж'вал гъабхъунхъуз. ¹⁷Аллагъди ухъуз Къанун Мусайилантина тувну, хъа ужувларна гъякъвал Месигъ Исайиланмина гъафидар ву. ¹⁸Зат саризра Аллагъ гъяркъюндар, Думу ухъуз анжагъ Ал-лагъди, хъайина-хътру сар Бали, гъарган Чан Адашдихъди хъа-йири, ачмиш гъапIну.

Исайикан Ягъ'яйин шагъидвал

¹⁹Магъа Ягъ'яйин шагъидвал. Жугъдари Ягъ'яйихъан, уву фуж вува, кIури, гъерхуз Ерусалимдиан чпин маллийр ва левитар гъаи-ган, ²⁰Ягъ'яйи дурариз ачухъди жаваб тувру: «Месигъ Узу дарза».

²¹ – Хъа дици вуш, уву фуж вува? – гьерхру дурари. Уву Ил’яс вуна?

– Ваъ.

– Уву пайгъамбар вуна?

– Ваъ.

²² – Хъа уву фуж вува? – давам апІуру гьерхувал дурари. – Учу гъаьдариз учу жаваб тувну ккунду. Уву фуж вуди гьисаб апІурава?

²³ – Узу, Ишая пайгъамбри гъапиганси: «„Агъайиз рякъ диш апІинай!“ кІури, ичІи чюлиъ атІабгу дих вуза».

²⁴ Гъадмуган фарисйири гъаьнайидари ²⁵ Ягъ’яйихъан гьерхру: «Хъа уву я Месигъ, я Ил’яс, ясана пайгъамбар даруган, уву халкъ гъаз штуан апІурава?»

²⁶ – Узу учву штуан апІураза, – кІури, Ягъ’яйи дурариз жаваб тувру, – хъа ичв арайиъ Адми а. Думу учвуз аьгъдарчвуз. ²⁷ Думу узутІан къанди гъюрашра, узу Дугъан шаламарин гъахмийр гъадарчузкъан лайиъ дарза.

²⁸ Му вари Ягъ’яйи халкъ штуан апІури гъаши Ярдан нирин тмуну гъирагъдихъ хъайи Вифания кІурушваъ гъабхънийи. ²⁹ Хъайигъан Ягъ’яйиз чахъинди гъюрайи Иса рякъюру ва кІуру: «Магъа, дюн’яйин гунгъар Чаина гъадагъуз ккайи Аллагъдин Агълиж гъюра. ³⁰ Думу узу Чакан: „Думу йиз къяляхъди Гъюрайир узутІан заан ву, гъаз гъапиш Думу узу шайиз Айир ву“, – Гъапир ву. ³¹ Думу фуж вуш, узузра аьгъдайзуз, амма узу, Месигъ Израилиз аьгъю ишри пну, халкъ штуан апІуз дуфнайир вуза».

³² Ягъ’яйи гъацира гъапи: «Узузра Думу Месигъ вуйиб аьгъдайзуз, хъа штуан апІуз узу Гъаури гъапунзуз: ³³ „Шлиина-вуш Гирами Рюгъ ис шули рякъдивуз ва Гъадгъуин гъузди. Ари Гъадмунур хъиди Гирами Рюгънахъди адмийир цІийи Алаърур“. Узуз гъаци рякъюзора гъабкъюнзуз:

Гирами Рюгъ луф жюрейиинди Гъадгъуина аьршариан гъафнийи. ³⁴ Магъа узу адмийирин улихъ шагъидвал апІураза: Ари Гъадму ву Аллагъдин Бай».

Исайин сарпи ученик

³⁵ Хъайигъанра Ягъ’я, чан къюр ученикра хъади, гъадушв’ин алди шулу. ³⁶ Багъхъантина гъярайи Иса дяркъну, Ягъ’яйи кІуру:

– Лигай, магъа Аллагъдин Агълиж!

³⁷ Дугъан му гафар гъеерхъу ученикар Исайин къяляхъди гъягъюру.

³⁸ Иса къяляхъинди илтІикІуру ва, дурар дяркъну, гъерхру:

– Фу ккундучвуз?

– Я Рабби! (Му илтІибкІиган «Мялим» кІуру гаф ву.) Уву наан яшамиш шулава? – пну гъерхру дурари Исайихъан.

³⁹ – Узухъди гъачай, ва учвуз рябкъидичвуз, – гъапи Исайи. Дурар Исайихъди гъягъюру. Думу яшамиш шулайишв дябкъну, дурар хябяхъдиз Гъадгъахъ гъузру. Сяаьт юкъбарихъна вуйи.

⁴⁰ Ягъ’яйин гафарихъ хъебехъну Исайихъди гъушу къюрикан сариз Андрей кІуйи, думу, чаз Петр кІури шлу Симондин чве вуйи. ⁴¹ Дугъу, гъадму сяаьт чан чве Симон дагну, дугъаз кІуру:

– Учуз Месигъ гъидихъунчуз! (Му илтІибкІиган «Христос» – «Аллагъдихъан вуйир» кІуру гаф ву.)

⁴² Андрейи думу Исайихъна хъади гъюру. Иса дугъаз дикъатлуди лигуру ва кІуру:

– Уву Югъаннайин бай Симон вува. Увуз Кифа, яна Петр кІуру хъиди. (Жугъуд чІалниинди «Кифа» ва грек чІалниинди «Петрос» «Гъван» кІуру гаф ву.)

⁴³ Хъайигъан Исайи Галилей уълкейиз гъягъюз къаст апІуру. Дугъаз Филип алахъуру:

– Узухъди гъач! – кІуру дугъаз Исайи.

⁴⁴ Филипра Вифсайдайиан – Андрейинна Петрин гъахи шагъриан – вуйи. ⁴⁵ Филипди Нафанаил агуру ва кІуру:

– Учуз, Мусайи чан Къанундиъ шликан дибикІнаш ва пайгъамбрарира шликан дибикІнаш, Гъадму гъидихъунчуз. Думу Назарет шагъриан Юсуфдин бай Иса ву.

⁴⁶ – Назаретдиан? Назаретдиан фукІа ужуб удубчІвур кІурана? – наразиди кІуру Нафанаили.

– Гъач гъягъюхъа, ва уву лигара, – кІуру дугъаз Филипди.

⁴⁷ Чахъна гъюрайи Нафанаил гъяркъиган, Исайи дугъкан гъамци кІуру:

– Магъа, затра кучІал ва цІарувал ктру, чан дугъри израилжви.

⁴⁸ – Увуз узу наънан агъявуз? – гъерхру Нафанаили.

– Узкан увуз Филипди ктибтайиз улихъна Узуз уву инжирин гъарикк гъяркъюнзуз, – пну, жаваб туву дугъаз Исайи.

49 – Агъа! Уву Аллагъдин Бай вува – Израилин Паччагъ! – гъевесниинди гъапи Нафанаили.

50 – Уву Узухъ гъадиз хъугъунва, Узуз уву инжирин гъарикк гъяркъюнзуз гъапну кІури? Хъа увуз мутІан бегъем артухъ аьламатар рякъидивуз.

51 – Исайи давам апІуру:

– Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: учвуз завар гъатІарщури ва Аллагъдин малайикар Инсаниятдин Бал’ина ис-за фици шулуш, рякъидичвуз.

Кана шагъриъ сумчир

2 ¹Къюд йигълан Галилей уълкейин Кана шагъриъ сумчир шулу. Душваъ Исайин дадара айи. ²Сумчриз Исайиз ва Дугъан ученикаризра теклиф вуйи.

³Хялари вари чяхир гъубхъиган, Исайин дадаи Дугъаз кІуру:

– Мурарин чяхир имдар.

4 – Уву гъаз кІурава Узуз дици? – жаваб тувру дугъаз Исайи. – Йиз вахт мегъел улубкънадар.

5 – Дугъу фици гъапиш, гъаци апІинай, – гъапи Исайин дадаи кюмекчйириз.

6 Гъадушвахъ жугъдари чпин диндихъди жикІувалариз ишлетмиш апІури шлу йирхъуб гъвандин латар хъайи, дураरिकан гъарубдиъ къюб-шубуб гаргун шид гъябгъюйи.

7 – Латар штухъди ацІай, – кІуру Исайи кюмекчйириз. Дура-рира латар даргариккнакъан штухъди ацІуру.

8 – Гъамус сацІиб шид удубзну, мярака кІули гъабхурихъна гъайибхай, – гъапи Исайи.

9 Мярака кІули гъабхури чяхриз илтІибкІнаи штук ниъ капІуру. Дугъаз чяхир гъапІуб-вуш аьгъдаи, хъа кюмекчйириз аьгъйи. ¹⁰Мярака гъабхури, жамраз дих дапІну, кІуру:

– Адмийири хялариз сифте ужуб чяхир гъивру, хъасин вари пиян гъашиган, чІуруб хуру. Хъа уву ужубсиб чяхир гъамусдиз гъаз гъибтнава?

¹¹Му Исайи Галилей уълкейиъ айи Канайиъ улупу аьлама-тарикан сабпи аьламаат вуйи. Гъамдиинди Дугъу Чан зурбавал улупнийи ва Дугъан ученикар Дугъахъ хъугънийи.

¹²Гьамдихъан Иса Кафернагъум шагъриз гъягъюру. Дугъахъди Чан дада, чвийр ва ученикарра хъайи. Дурарин душваъ сякъюдар йигъар шулу.

¹³Жугъдарин Пасхайин машквар багахъ шулайиган, Иса Ерусалим шагъриз гъягъюру. ¹⁴Душваъ Аллагъдин хулан гъягътидъ учИвиган, Дугъаз малар, марччар ва луфар масу туврайидар ва пулар гъюдюхрударра рякъюру.

¹⁵Исайи, тIурнарискан гъирмаж дапIну, дурар вари гъядушв'ан чпин малар-марччарра хъади утIурккуру, пул гъюдюхрударин пулар даргъуру ва устлар ккитIикIуру. ¹⁶Дугъу луфар масу туврайидариз гъапи:

– Мурар милин дургин апIинай! Йиз Адашдин хал базариз миилтIибкIанай!

¹⁷Гъаму вари гъабхъиган, Исайин ученикарин Гирами китабарик дидикIнаи гъамцдар гафар кIваина гъюру: «Яв Хулахъна вуйи ккунивали Узу цIаси ургиди».

¹⁸Мушв'ин жугъдарин гъюкумдрар гъедергуру.

– Увуз гъамцдар апIуз ихтияр айивал фициб аьламатниинди улупидива? – гъерхру дурари.

¹⁹– Му Аллагъдиз ккарагру хал учву дабгъай, хъа Узу думу шубуд йигъан айтI дивурза, – дурариз жаваб вуди гъапи Исайи.

²⁰– Му Аллагъдин хал диври инсанар ягъчIвурна йирхъуд йисан гъилихну, хъа Уву шубуд йигъан дивдина?! – гъапи жугъдари.

²¹Исайи Аллагъдин хулкан улхурайиб Чан бедендикан кIурайивал вуйи. ²²Иса, дукIну, шубудпи йигъан чIиви гъашиган, Дугъу гъамдикан дупнайи гафар Дугъан ученикарин кIваина гъафнийи, ва дурар Гирами китабарихъ ва Исайихъ хъугънийи.

²³Иса Ерусалимдиъ Пасхайин машквраъ аьи вахтна, Дугъу улупу аьламатар дяркъну, гизафдар Дугъахъ хъугънийи. ²⁴Хъа Учв, Иса, саринна ихтибарнаъ учIвдаи, гъаз гъапиш Дугъаз инсанар ужуди аьгъайи.

²⁵Исайиз адмийирин хасиятарискан шли-вуш ктитувал лазим дайи, фицики Дугъаз гъарсар касдин кIваъ айиб аьгъайи.

Иса ва Никодим

3¹ Фарисйирин арайиъ жугьдарин гьакимарикан сар Никодим кІурур айи.

² Йишвну Исайихьна дуфну, дугъу кІуру:

– Мялим! Учуз уву Аллагьдихьан дуфнайи Мялим вуйиб аьгьячуз, фицики Уву апІрусдар аьламатар, эгер Аллагь Увухьди хьтайиш, сарихьанра апІуз даршлийи.

³ Исайи дугъаз жаваб вуди кІуру:

– Гьякьлу вуйи гьякь кІуразавуз: анжагь учв цІийикІултІан бабкан гьаширихьантІан Аллагьдин Паччагьлугьдиъ учІвуз хьибдар.

⁴ – Ахью адмийихьан хьана бабкан хьуз фици шулухьа? Думу, сабансана чан дадаин фуниъ учІвну, хьана бабкан даршулда? – кІуру Дугъаз Никодимди.

⁵ Исайи дугъаз жаваб туву:

– Гьякьлу вуйи гьякь кІуразавуз: фуж штуан ва Гирами Рюгьнахьан цІийикІултІан бабкан дархьиш, дицирихьан Аллагьдин Паччагьлугьдиъ учІвуз хьибдар. ⁶ Бедендикан бабкан шлуб беден ву. Анжагь Гирами Рюгьнакан рюгьтІан бабкан шулдар. ⁷ Узу увуз: учву цІийикІултІан бабкан духьну ккунду, гьапну кІури, мюгьтал махьанай. ⁸ МикІ ккунишвахьинди хьивру. Увуз дидин сес ебхьурувуз, хьа думу наанди ва наьнан хьивраш, аьгью шулдарвуз. Гирами Рюгьнакан бабкан гьаширра, ари гьаци ву.

⁹ – Дици фици хьуз мумкин ву? – пну, гьерху Никодимди.

¹⁰ – Уву Израилин мялим вуди, гьамцдар шей'арикан аьгьдарнуз? – жаваб тувру дугъаз Исайи. – ¹¹ Гьякьлу вуйи гьякь кІуразавуз: Учү кІурача Учүз аьгьюбдиан ва шагьидвал апІурача гьякьюбдикан. Хьа учву Учү шагьидвал апІурайибдихь хьугьрадарчва. ¹² Эгер Узу учвуз му дюн'яйинубдикан кІурайиган учву хьугьрадарш, хьа аьршаринубдикан гьапиш, фици хьугьдичвахьа? ¹³ Гьич саркьана аьршариз за гьахьундар, гьадушв'ан жилиина ГьафиртІан – Инсаниятдин БайтІан гьайри. ¹⁴ ИчІи чюлиъ Мусайи фици битІ ягьалди гакІвлик кибтІну дебккнуш, гьаци Инсаниятдин Байра хамхрик карснү хьиди, ¹⁵ Дугьахь хьугьу гьарсариз зат ккудудубкІру уьмур хьпан бадали. ¹⁶ Аллагьдиз дюн'я гьаци ккун гьабхьнуки, Дугьу Чан айи-адру сар багьри

Бай, Дугъахъ хъугъну, гъарсар кас дукІну даришри, хъа зат кку-
дудубкІру уьмур ибшри пну, гъаьну гъурбан гъапІну. ¹⁷ Аллагъди
Чан Бай дюн'яйиз, дидин диван апІуз ваъ, хъа Гъадгъулантина
дюн'я дюбхну хъуз гъаьну. ¹⁸ Дугъахъ хъугънайирин диван апІи-
дар, хъа фуж Дугъахъ хъугъундарш, сарун диван гъапІу мисал ву,
гъаз гъапиш думу Аллагъдин багъри Балихъ хъугъундар. ¹⁹ Диван
апІувал гъаддиъ аки, дюн'яйиз акв гъафну, хъа адмийириз акв-
тІан мучІушин артухъди ккун гъабхъну, гъаз гъапиш дурарин
ляхнарра чІурудар ву. ²⁰ Фицики чІуруб апІурайи гъарсар касдиз
акв даккун шулу ва, чан чІуру ляхнар ашкар даришри пну, думу
аквнахъна гъягъюрдар. ²¹ Хъа гъякъвалиинди апІурр, чан ляхнар
ашкарди хъуз, аквнахъна гъягъюру, гъаз гъапиш дугъан дурар
Аллагъдиъди дапІнайидар ву.

Иса ва штуан апІру Ягъ 'я

²² Мидхъантина Иса, Чан ученикара хъади, Ягъудия уьлкейин
ругариина гъюру ва, душваъ гъадрихъди яшамиш шули, дурар
штуан апІури гъахъну. ²³ Гъадму вахтна Ягъ'яра Салим кІуру-
швахъ хъайи Энондиъ адмийир штуан апІури шулу, гъаз гъапиш
душваъ шид гизаф айи ва дина штуан хъуз хайлин халкъ гъюри
гъахъну. ²⁴ Му Ягъ'я дустагъдиъ итайиз гъабхъиб вуйи.

²⁵ Гъадмуган Ягъ'яйин ученикарикан сакъюдари жугъдарихъди
штуан хъпан гъякънаан гъюжат ккебгъру, ²⁶ ва дурари Ягъ'яйихъ-
на дуфну гъерхру:

– Мялим, кІваинди иминуз, увухъди Ярдан нирин тмуну гъи-
рагъдихъ гъуркъу, уву Чакан ктибту Гъадму Кас? Магъа, Дугъу
адмийир штуан апІура ва Дугъахъна вари гъюра!

²⁷ – Адмийихъан анжагъ чаз аьршариан улупубтІан апІуз дар-
шул, – пну, жаваб тувру Ягъ'яйи. – ²⁸ Узу учвуз: „Узу Месигъ дар-
за, хъа узу Аллагъди Дугъаз рякъ ккабалгуз гъаьнайир вуза“, –
гъапибдин шагъидар вучва. ²⁹ Швушв анжагъ швушв хурайириз
ву, хъа дугъахъ хъебехъну, дугъу гъапиб апІурайир швушв хура-
йирин дуст ву. Швушв хурайирин дих кубкІиган, шад шулу: узу-
ра гъаци шадвали ацІназу. ³⁰ Фицики Дугъан ад машгъур ва аьхю
дубхъну ккунду, хъа йизуб – цІиб шула ва аьхирихъна гъюра.

Заълан Гъафир

³¹ Аьршариан Гъафир гъаму дюн'яйиин алидартІан зина ву, хъа му дюн'яйиин алидар гъаму дюн'яйиндартІан дар, ва дурар му дюн'яйин ляхнариконтІан улхурира шулдар. Аьршариан Гъафир варитІан заан ву.

³² Дугъу Чаз гъеобхъубдикан ва гъябкъюбдикан кІура, аммаки адмийири Дугъан шагьидвал къабул апІурадар. ³³ Дугъан гафар къабул апІурайир гъякъ Аллагъ вуйивалихъ хъугъра. ³⁴ Фицики Аллагъди Гъаънайир Аллагъдин гафариинди улхура, гъаз гъапиш Аллагъди Дугъаз бегъем Гирами Рюгъ тувна.

³⁵ Адашдиз Чан Бай масанди ву ва гъаддиз варибдиин гъюкум Дугъан хилиз тувна. ³⁶ Аллагъдин Балихъ хъугънайириз зат ккудудубкІру уьмур хьибди, хъа Дугъахъ хътругъуриз дициб уьмур рябкъидар ва дицириин гъаммишандиз Аллагъдин хъял хьибди.

Иса ва

Самарияйиан вуйи дишагъли

4 ¹⁻³ Фарисйириз Ягъ'яйизтІан Исайиз артухъди ученикар ва штуан хъуз гъюрудар айибдикан агъюу шулу. Гъякъикъатдиь адмийир Исайи Чав ваь, хъа Дугъан ученикари штуан апІури гъахъну. Мидкан агъюу гъабшиган, Ягъудия уьлке гъибтну, Агъа хъана Галилей уьлкейиз гъягъюру. ⁴ Дугъан рякъ Самария юрднаантина вуйи. ⁵ Ва магъа Иса Самарияйиь айи Сихар кІуру шагъриз гъюру. Думу шагъур Якъубди чан Юсуф кІуру бализ бахиш гъапІу хутІлин багахъ хъайи. ⁶ Душваь Якъубдин гъуйи айи. Рякъюь эргу Иса гъадму гъуйдихъ деъру. Вахт лисухъна вуйи. ⁷ Дина штуз Самарияйиан сар дишагъли гъюру.

– Узуз убхъруб чава, – кІуру дугъаз Исайи.

⁸ Дугъан ученикар шагъриз ипІруб гъадабгъуз душнайи.

⁹ – Уву, жугъудри узхъан, Самарияйиан вуйирихъан, убхъуз жуб фици ча кІурава? – гьерху Дугъхъан жаваб вуди дишагъли-йи. Фицики жугъдар самариялуйирихъди албагну адайи.

¹⁰ Исайи жаваб туву:

– Эгер увуз, Аллагъди адмийириз фу тувруш, агъяйиш ва, «Узуз убхъруб чава» КІурайир Фуж вуш, агъяйиш, уву Узхъан шид ккун апІидийва ва Узу увуз чІиви шид тувдийза.

¹¹ – Я ахю кас! – кІуру Дугъаз дишагълийи, – Увухъ гъич бедрекъан хъадарвухъ, хъа гъуйи деринуб ву. Хъа Уву дициб шид наънан гъадабгъидийва? ¹² Уву учуз му гъуйи туву ва дид’-ан чавра, чан баярина мал-къарайира шид убхъури гъаши ич аба ЯкъубтІан заанур вунахъа?

¹³ Исайи жаваб тувру:

– Му шид убхъуру гъарсар касдиз цІиб арайилан хъанара убхъуз ккун хъибди. ¹⁴ Хъа узу шид тувну гъубхъур сану гъич зат харгидар. Гъаз гъапиш Узу дугъаз туву шид зат ккудудубкІру уьмур тувру яшайишдин булагъдиз илтІибкІиди.

¹⁵ – Я ахю кас! – кІуру Дугъаз дишагълийи, – Узуз сарун зат-ра шид ккун даршлуганси ва мина дидиз дяргъруганси гъадму шид чава!

¹⁶ Душну яв жилирра гъамина хъади гъач, – кІуру Исайи.

¹⁷ – Узухъ жилир хътарзухъ, – гъапи дишагълийи.

– Уву, жилир хътарзухъ кІури, дюзди гъапива, – кІуру Исайи дугъаз. – ¹⁸ Фицики уву хъуб ражари швувахъ гъахъунва, хъа гъамусьяатди увухъ хъайир яв жилир дар. Уву дюз гъапунва.

¹⁹ – Я ахю кас! – кІуру Дугъаз дишагълийи, – Уву пайгъамбар вуди рякъюразуз. ²⁰ Ич абйир гъатму дагъдиина икрамназ гъюри гъахъну, хъа учву, жугъдари, кІурачва, икрам апІуз анжагъ ЕрусалимдизтІан душну ккундар.

²¹ Исайи дугъаз кІуру:

– Хъугъ Узухъ, дишагъли, гъамус учву я му дагъдиин, я Ерусалимдиъ ихъ Адашдиз икрам апІидарчва – гъациб вахт улубкъура. ²² Учвуз, самариялуйириз, учву фтиз икрам апІурашра, аьгъдарчвуз. Хъа учуз, жугъдариз, учу фтиз икрам апІураш, аьгъячуз, фицики уърхювал жугъдарихъанмина гъибди. ²³ Хъа гъациб вахт улубкъидики, ва думу улубкъузра улубкъна, халис икрам апІрудари Адашдиз рюгънииндина гъякъвалиинди икрам апІиди. Ихъ Адашди, илагъки, гъамцдар икрам апІрудар агура. ²⁴ Аллагъ Рюгъ ву ва гъаддиз Дугъаз икрам апІрудари рюгънииндина гъякъвалиинди Дугъаз икрам дапІну ккунду.

²⁵ – Месигъ дуфну ккуниваликан узуз аьгъязуз, – гъапи дишагълийи. – Думу гъафиган, Дугъу учуз варибдикан ктибтиди.

²⁶ – Гъадму уву кІурайи Адми увухъди улхура. Узу вуза Месигъ, – кІуру Исайи.

²⁷ Гьадму арайиъ Исайин ученикар гьюру ва, Дугъу дишагълийихъди гафар апІури дябкъну, дурар мюгътал шулу. Амма сарира Дугъхан, фу ккунди аш, вая дугъахъди гафар гъаз апІураш, гьерхундайи.

²⁸ Дишагълийи чан шид айи гвар гьибтну, шагъриз хъадакнун, адмийриз кІуру:

²⁹ – Узухъди гъачай ва узу йиз уьмриъ гъапІу вари ляхнарикан ктиту Касдиз лигай. Мумкин ву Думу Месигъ хъузра?

³⁰ Дурар шагъриан удучІвну, Гьадгъахъна гъягъюру.

³¹ Хъа му вахтна ученикари Исайикан:

– Я Мялим, фукІа ипІина, – кІури, тІалаб апІурайи.

³² – Узухъ гъациб хураг хъазухъки! Дидкан учвуз аьгъю хъузра аьгъдарчвуз, – гъапи Дугъу.

³³ Гьадмуган ученикари чиб-чпихъан гьерхру: «Белки Дугъаз ипІруб шликІа гъабхнушул-гъа?»

³⁴ Исайи дурариз кІуру:

– Йиз хураг Узу Гъаурин ният тамам апІуб ва Дугъан ляхин ккудубкІуб вуйиз. ³⁵ ХутІил убзури, учву кІури шулчва: «Юкъуб вазсана – ва иганра хъубкъди». Хъа магъа Узу учвуз кІураза: улар арццай ва хутІлариз лигай – дурар ургуз хъуркъна. ³⁶ Убгурайири гъамустІанра чан гъякъи гъадабгъура ва зат ккудудубкІуру уьмриз бегъер уч апІура, гъубзурра ва гъубгурра – къюридра сабси шад хъпан бадали. ³⁷ «Сари убзуру, тмунури ккадабІуру» кІуру мисал гъамци вуйиган гъякъ ву. ³⁸ Узу гъаъразачву, учву уьгбан бадали, учву зегъмет дизригушваз. Жарадари зегъмет гъизигну, хъа учву дурарин зегъметнан бегъер уч апІурачва.

³⁹ Му шагъриан вуйи самариялуйирикани гизафдар Исайихъ хъугъру, фицики му дишагълийи Дугъкан дурариз дупнайи: «Дугъу йиз уьмриъ узу гъапІу вари ляхнарикан ктибтунзуз». ⁴⁰ Самариялуйири, Исайихъна дупну, Думу чпихъ гъузуб тІалаб апІуру. Ва Думу дурарихъди къюд йигъан гъузру. ⁴¹ Исайи дурариз гъапІу ктитбариинди Дугъахъ хъанара гизафдар хъугънийи. ⁴² Дурари думу дишагълийиз кІуру: «Сифте учу Исайихъ яв гафариз дилигну хъугъунча. Хъа гъамус Дугъахъ учу ич-уч'инди хъебехъну хъугърача, ва аьгъячуз: Думу дугъриданра дюн'я уьрхру Месигъ ву».

Зурба гьуллугъчийин бай сагъ апІуб

⁴³Кьюд йигълан Иса, дилин удучІвну, Галилей уълкейиз гьагьору, ⁴⁴фицики Дугъу Чав мидиз улихъна гьапнийи: «чан ватандиъ пайгъамбрин гьюрмат даршул». ⁴⁵Галилейиз гьафиган, душван агълари Иса хуш'валиинди къабул апІуру, гьаз гьапиш Ерусалимдиз Пасхайин машквраз гьушиган, дурариз Дугъу гьапІкъандар вари дяркънайи, фицики дурарра гьадму машквраъ айи.

⁴⁶Иса хъана Чав шид чяхриз илтІибкІу Кана кІуру Галилей уълкейин шагъриз гьагьору. Гьадму вахтна Кафернагъум шагъриъ паччагъдин гьакимдрарикан сар яшамиш шулайи ва дугъан бай яманди ищурайи. ⁴⁷Иса Ягъудия уълкейиан Галилейиз дуфнайибдикан деебхъну, думу Дугъахъна гьору ва, чан йикІру гьялнаъ айи бай сагъ апІуз Кафернагъумдиз гьач, кІури, Исайиз минатар апІуру.

⁴⁸– Учвкан саркъан, аьламатар ва аьжайиб лишнар дяркъкъан гагъди, хьугъуз ккайидар дарчва! – гьапи дугъаз Исайи.

⁴⁹– Я аьхю кас! Йиз бай йикІайиз гьача! – кІури, паччагъдин гьакимдар Дугъаз хъана ккарагуру.

⁵⁰– Хулаз гьарах, яв бай яшамиш шули гьузди, – кІуру Иса йира. Ва му адми Исайин гафарихъ хьугъру ва рякъюъ учІвру. ⁵¹Рякъюъ дугъаз чан гьуллугъчийир алахъуру ва дурари дугъаз: «Яв бай сагъ гьахъну», кІуру. ⁵²Дугъу дурарихъан: «Бализ филаси рягъят гьабхъну?» – пну, гьерхру. «Накъ лисхъан дугълан убцрушин алдабхъну», – гьапи дурари.

⁵³Мушв'ин балин адашдиз, чан бай Исайи: «Яв бай яшамиш шули гьузди», гьапи вахтна сагъ гьашиб аьгъю шулу, ва дугъан вари хуландар Исайихъ хьугънийи.

⁵⁴Му Ягъудияйиан Галилейиз гьафихъан Исайи улупу къюбпи аьламат вуйи.

*Вифезда гьямамназ ккилигурайир
сагъ апІуб*

5 ¹Дидхъан саб цІиб вахтналан жугъдарин машквар улубкъуру ва Иса Ерусалимдиз гьагьору.

²Ерусалимдиъ Марччарин латар кІурушвахъ, жугъуд чІалниинди «Вифезда» (Рягъимлувалин хал) кІуру саб кахъру

гьямам хъайи. Дидихъна элеркнайи гъвандин мурхълар ккудукънайи хъуб дегълиз гъюрайи. ³Гъадму хъубиб дегълизарра ацІну фалиж кайидар ва майифдар ади шуйи. Дурар, фила шид ккибикъуз хъюгъруш, гъаддиз ккилигури шуйи. ⁴Фицики Аллагъдин малайикди бязи вахтари, гъюри, шид ккибикъуйи ва, шид ккибикъхъан сифте вуди фуж учІвиш, гъадму, чак фициб уьзур кашра, сагъ шули гъахъну. ⁵Мушваъ сумчІурна миржид йисан иццурайи сар кас айи. ⁶Исайиз думу дахънади дяркъну ва хайлин вахтна иццурайиб агъяди, дугъхъан гьерхру:

– Сагъ хъуз ккундунуз?

⁷– Йиз ахюр, – жаваб туву иццурайири, – ккун даршулин. Аммаки, шид ккибикъубси, штук кучІвуз узуз кюмек апІру адми шуладар. Хъа узу кучІвуз хъюгъиган, узутІан ухди душвак жарар кучІвнади шула.

⁸– Гъудужвну, яв ахинра гъадабгъну, гъарах, – кІуру дугъаз Исайи. ⁹Ва думу дишлади сагъ духъну, чан ахинра гъадабгъну, гъягъюру.

Думу султ йигъ вуйи. ¹⁰Гъаддиз жугъдарин гъюкумдрари сагъ гъаши касдиз кІуру:

– Гъи султ йигъ ву, гъаддиз Къанундиинди ахин гъабхуз ихтир адар!

¹¹– Узу сагъ гъапІури: «Ахин гъадабгъну гъарах», гъапунуз, – гъапи дугъу.

¹²– Хъа фуж ву думу Адми, увуз: «Ахин гъадабгъну, гъарах», гъапир? – гьерхру дурари.

¹³Сагъ духънайириз, Думу фуж вуш, агъдаи, фицики гъадушваъ ахючІвеъ халкъ ади, Иса гъадраригъ рякъюри имдаи.

¹⁴Хъасин Исайи, гъадму кас Чаз Аллагъдин хулаъ алахъиган, дугъаз гъапи:

– Магъа лиг, уву сагъ гъахъунва, сарун гунагъ ляхнар мапІан, даршиш митІан артухъ пис гъял хъибдияв.

¹⁵Му касди гъамус душну, учв сагъ гъапІур Иса ву, кІури, жугъдарин гъюкумдрариз хабар дебккру. ¹⁶Жугъдарин гъюкумдрар, Исайи му ляхин султ йигъан гъапІну кІури, Дугъахъ хъергуз хъюгъру. ¹⁷Хъа Исайи дурариз жаваб тувру:

– Йиз Адаш гъарган лихури шулу, Узур лихураза.

¹⁸ Жугьдарин гьюкумдрари Иса, неинки Дугъу султ йигъандин къайда гьючЮюбгъну кІури, хъа гъацира, Аллагъдин Бай вуза, кІури, Учв Аллагъдихъди барабар апІурайиган, айибтІан артухъ Думу йивну йикІуз чпин къаст ижми апІуру.

Балин къудрат

¹⁹ Исайи дурариз кІуруки:

– Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: сабан Чан Адашди гъапІ-раш дярѣбкъкъан гагъди, Балхъан Чан-Чаинди фукІара апІуз шулдар. Адашди гъапІраш, Балира гъадму апІура. ²⁰ Адашдиз Бай ккунду, ва Дугъу Чав апІурайидар вари Бализ улупура. Дугъу Бализ бегъем артухъ улупиди ва учву мегъел мюгътал хъуз кки-мичва. ²¹ Адашди гъачІидар чІиви апІруси ва дурариз уьмур тувруси, гъаци Балира Чаз ккунириз уьмур тувди. ²² Адашди саринра суд апІурадар; ²³ варидари, фици Адашдин гьюрмат уьбхюраш, гъаци Балинна гьюрмат уьбхбан бадали Дугъу вари суд апІру гьюкум Балихъна тувна. Шли Балин гьюрмат уьбхюрадарш, гъадгъу Думу гъау Адашдинра гьюрмат уьбхюрадар. ²⁴ Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: шлиз Йиз Гаф ебхъураш ва фуѣ Узу Гъаурихъ хъугъраш, гъацири зат ккудудубкІру уьмур гъазанмиш дапІна, дицир суддин улихъ дийигъидар. Дицир гъамустІанра, дукІну хъувалихъан, гъаргандин уьмриѣ учІвна. ²⁵ Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: вахт улубкъура – сану улубкънура ву! – дийихнайидариз Аллагъдин Балин дих ебхъиди, ва гъебхъдар гъаргандин уьмрихъна чІиви хъиди. ²⁶ Фици Адаш уьмрин булагъ вуш, гъаци Байра Дугъу уьмрин булагъ гъапІну. ²⁷ Ва Дугъу Бализ суд апІру гьюкумра тувна, фицики Думу Инсаниятдин Бай ву. ²⁸ Учву мид’ин мюгътал махъанай, вари накъварик кайида-риз Аллагъдин Балин сес ебхъру вахт улубкъура ва накъвариан удучІвиди. ²⁹ Фужари уж’вал гъапІнуш, дурар яшайишдиз чІиви духъну удучІвиди; фужари писвал гъапІнуш, дицдар чпин суд апІбан бадали удучІвиди. ³⁰ Узхъан Йиз хусуси гьюкмиинди фукІа апІуз шулдарзухъан. Узу кІураза Узуз Аллагъдихъан ебхъурайиси ва Йиз суд дишуб ву, фицики Узу Узуз ккуниб апІурадарза, хъа Узу Гъауриз ккуниб апІураза.

Исайкан шагьидвал

³¹ Эгер Узу Узкан адмийириз ктибтури гяшиш, дурар Узухъ хътругъубра мумкин ву. ³² Аммаки Узкан ктибтру жара Шагьид а, ва Узуз аьгъязуз, Дугъу Узкан ктибтурайиб гьякъ вуйивал. ³³ Учву Ягъ'яйихъна адмийир гьяунчва, ва дугъура вари гьамрар гьякъ вуйиб тасдикъ гьапІну. ³⁴ Хъа Узу адмийирин шагьидвалилан асиллу дарза: Узу му вари, учву уьрхбан бадали кІураза. ³⁵ Ягъ'я убгури акв туврайи чирагъсир вуйи, ва учву дугъан акв шадвалиинди цІиб вахтназтІан къабул гьапІундарчва. ³⁶ Амма Узуз, Йиз гьякънаан Ягъ'яйи гьапивалтІан хъанара мюгъкам шагьидвал азуз, фицики, Адашди Узуз апІин дупну, Узу апІурайи ляхнари, Узу Адашди гьяур вуйиб тасдикъ апІура. ³⁷ Гъаци Узу гьау Адашдира Узкан шагьидвал апІура. Хъа учвуз Дугъан дих затра гьеебхъундарчвуз, ва учвуз Думу затра гьяркъюндарчвуз. ³⁸ Ва учву ичв кІваъ Дугъан Гаф уьбхюрадарчва, фицики Дугъу гьау Узухъ хъугърадарчва. ³⁹ Учву Гирами китабар дурхну ахтармиш апІурачва, фицики дурарин гьаргандин уьмур гъазанмиш апІуз шулу кІури, фикир апІурачва, хъа Гирами китабарий Узкан дибикІна. ⁴⁰ Гъаци вушра, зат ккудудубкІру уьмур учвуз хъпан бадали, учвуз Узухъна гъюз ккунди адарчвуз. ⁴¹ Узуз инсанарин тярифар лазим дарзуз. ⁴² Хъа Узуз учву аьгъюдар вузуз ва учвуъ учвуз Аллагъдихъна вуйи масанвал адрувалра аьгъязуз. ⁴³ Узу Йиз Адашдин ччвур бадали учвухъна дуфназа, хъа учву Узу къабул апІурадарчва, хъа эгерки сар жара фуж-вуш, чан чаинди чан тярифар апІури учвухъна гъафиш, къабулра апІурчва. ⁴⁴ Учву сар-сарин тярифар апІури, сар Аллагъдихъан вуйи тярифарихъ хьергну даршлуган, учву Узу фици къабул апІидичва? ⁴⁵ Узу Адашдин улихъ учву тахсир апІур, кІури, фикир мапІанай. Учву тахсиркарар апІурр Муса хъиди, фицики учву гьадгъуин умудлу вучва! ⁴⁶ Эгер учву дугъридан Мусайихъ хъугърайиш, Узухъра хъугърийчва, гъаз гъапиш дугъу Узкан дибикІна. ⁴⁷ Хъа эгер учву дугъу гъидикІдарихъ хъугъри адарш, Йиз гафарихъ фици хъугъдичвахъа?

Хьуд агъзур тухъ апІуб

6 ¹Гьамдихъан Иса Галилей гъюлин тмуну гъирагъдихъ хъайи Тивериад шагърин аьтрафарихъна гъягъюру. ²Исайихъди гизаф халкъра гъюри гъахъну, гъаз гъапиш дурариз Дугъу аьзар-луйириз гъапІу аьламатар дяркънайи. ³Хъа Иса, дагъдиина за духъну, Чан ученикарин къялаь деъру. ⁴Жугъдарин Пасхайин машквар багахъ шулайи. ⁵Исайи, улар за гъапІиган, Чахъна хайлин халкъ гъюради дябкъну, Филипдиз кІуру:

– Мурариз ипІуз ухъу гъамкъан уьлер наънан гъадагъухъайкІан?

⁶Исайи му, Филип ахтармиш апІузди гъапиб вуйи, фицики Дугъаз гъапІруш улихъмиди аьгъяйи.

⁷– Дурариз варидариз уьлин саб къацІкъан ккубкъбан бадали, уьл гъадабгъуз къюдварж динар пулра гъудрубкІур, – жаваб туву Филипди.

⁸Исайин жара ученик Петрин чве Андреи кІуру:

⁹– Мушваь сар балихъ хъуб мухан уьлна къюб балугъ хъа, хъа гъамукъан халкъдиз дурарикан фу шулухъа?

¹⁰– Дурарихъди деуз гъитай, – гъапи Исайи.

Думу йишв'ин гизаф укІ алийи ва дулар гъадушв'ин деъру. Дуларин къадар хъуд агъзуртІан артухъ вуйи.

¹¹Исайи Аллагъдиз баркаллагъ дупну, уьлер гъудутІну, деъна-йидариз тувру. Ва балугъарра гъаци дапІну, гъардиз чаз ккунибкъан тувру.

¹²Адмийир ацІбалан къяляхъ, Исайи ученикариз кІуру:

– Зяя дархъбан бадали, хъригъу къацІар уч апІинай.

¹³Дурари ипІуз хъюгъруган, хъуб уьл вуди, гъадрарихъан хъригъу къацІар уч гъапІиган, йицІикъюб тавра шулу. ¹⁴Исайи гъапІу му аьламат гъябкъиган, адмийири пуз хъюгъю:

– Му Кас якъинди дюн'яйиз дупну ккуни Гъадму Пайгъамбар ву! – ¹⁵Адмийири Чакан гужниинди чпин паччагъ апІуз ккунди айиб аьгъяди, Иса хъана, ялгъузди гъузбан бадали, дагълариз гъягъюру.

Иса гъюлилантина гъягъюб

¹⁶Хябяхъ шулади, Исайин ученикар гъюлихъна ктучІувуру. ¹⁷МучІура шулайи, хъа Иса дуларихъна мегъел гъюри адайи. Дулар,

люткейиъ эъну, гъюлин тмуну гъирагъдихъ хъайи Кафернагъумдиз рякъюъ учІвру. ¹⁸ Гужал микІ хъивну, гъюлиин лепйир ягъал-ягъал хъуз хъюгъру. ¹⁹ Гъирагъдихъан хъуб-йирхъуб километр манзилназ сирнав гъапІган, дурариз гъюлин лепйирланмина люткейихъна ликри гъюрайи Иса рякъюру ва гизаф гучІ шулу.

²⁰ – Му Узу вуза, гучІ мапІанай! – кІуру Исайи.

²¹ Дурариз Думу люткейиъ итуз ккун гъабхънийи, аммаки, фу лигурва, дурар чпи гъярайи гъирагъдихъна хъуркънади шулу.

Адмийир Исайихъна ахмиш шула

²² Хъайигъан гъюлин тлихъан гъирагъдихъ гъузу халкъдин гъюлин гъирагъдихъ саб люткетІан хътарди хъуб ва дидиъра ученикар эъну гъушуб, хъа Иса, кІуруш, дидиъ эдреуб кІваин шулу. ²³ Гъадмуган Тиверияйиан гъафи сякъюдар люткйир, Агъайи баркаллагъ дупну, халкъди уъл гъипІу йишвахъна гъюру. ²⁴ Мушваъ я Иса, я Дугъан ученикар адруб гъябкъиган, дурари люткейиъди, Иса агури, Кафернагъумдиз сирнав апІуру.

Иса – уъмрин уъл

²⁵ Иса гъюлин тмуну гъирагъдихъ дагну, Дугъаз дурари кІуру:

– Мялим! Уву мина фила гъафунва?

²⁶ Исайи дурарин суалназ кІуру:

– Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: Йиз аьлааматнан лишнарин учву гъавриъ а кІури, Узу агурадарчва, хъа Узу туву уъли учву тухъ апІбаз лигну агурачва! ²⁷ Ухди пуч шлу му дюн'яйин хураг бадали ваъ, хъа гъаргандин уъмур тувру ва зат пуч даршлу хураг бадали чалишмиш йихъай. Гъациб уъмур учвуз Инсаниятдин Бали тувра, фицики ихъ Адаш Аллагъди Инсаниятдин Бай Чан къудратниинди, печать йивну, лишанламиш дапІна.

²⁸ – Аллагъдиз хуш шлу ляхин апІбан бадали, учу гъапІну ккун? – пну, гъерху дурари.

²⁹ Исайи жаваб туву:

– Магъа Аллагъдиз ккуниб: Дугъу Гъаурихъ хъугъай.

³⁰ – Уву Дугъу Гъаур вуш, учу Увухъ хъугъбан бадали, Уву учуз фициб аьлаамат улупидива? – гъерху дурари. – Уву гъапІдива?

³¹ Ич ата-бабйири ичІи чюлиъ манна ипІуйи. Мидкан Гирами

китабарияра гьамци дибикІна: «Дугъу дурариз ипІуз уъл аьршариан гьапІну».

³² Исайи жаваб туву:

– Гьякълу вуйи гьякъ кІуразачвуз: учвуз аьршариан уъл гьапІур Муса дар. Учвуз гьякъ уъл аьршариан туврайир Йиз Адаш ву. ³³ Фицики Аллагъдин уъл – аьршариан дуфну, му дюн’яйиз уьмур бахиш апІурайи Гьадму Кас ву.

³⁴ – Я ич аьхюр, – кІуру дурари, – учуз гьациб уъл гьамусди-хъантина гьаргандиз чава!

³⁵ Исайи дурариз кІуру:

– Узу вуза уьмур хурайи уъл. Фуж узухъна гьюруш, затра гашди гьузидар. Узухъ хьугънайир гьич затра харгидар. ³⁶ Хъа Узу учвуз улихънасира дупнайзачвуз, учвуз Узу рякъюрачвуз кІури, хъа учву хьугъри гьахъундарчва. ³⁷ Йиз Адашди Уз’ина аманат гьапІу гьарсар кас Узухъна гьиди ва, Узухъна гьафир, Узу гьич затра хътІурккидарза. ³⁸ Фицики Узу аьршариан, Узуз ккуниб апІуз ваъ, хъа Узу Гьаурин ният тамам апІуз дуфнайир вуза. ³⁹ Хъа магъа Узу Гьаурин ният – Чав Уз’ина аманат гьапІу дарикан гьич саркъан Узу дургуз гьидритуб, хъа гьияматдин йигъан дурар вари уьмрихъна къяляхъ апІуб. ⁴⁰ Даршуз магъа Йиз Адашди ккундайиб: Чан Бай рякъруриз ва Дугъахъ хьугъру гьарсар касдиз гьаргандин уьмур хьуб. Узу думу гьиямат йигъан гьаргандин уьмрихъна хътаидиза.

⁴¹ Исайи: «Узу уъл вуза, аьршариан дуфнайи», – гьапну, кІури, жугъдарик иц кабхъру.

⁴² – Му Юсуфдин бай Иса даринхъа? – кІуи дурари. – Ухъуз Мугъан адашна дада аьгъдарди айинхъа? Гьаз Мугъу мици: аьршариан гьафир Вуза, кІурахъа?

⁴³ – Иц макахъанай, – кІуру дурариз Исайи, – ⁴⁴ Узухъна, Узу гьау Адашди гьюз гьидритиш, сарихъанра гьюз хьибдар, хъа гьафир, Узу гьиямат йигъан учв уьмрихъна хътаидиза. ⁴⁵ Пайгьамбарин Гирами китабарик дибикІна: «Аллагъди дурариз варидариз улупиди». Гьарсар Адашдихъ хъпехъур ва Гьадгъухъан аьгъю гьапІур Узухъна гьюру. ⁴⁶ Анжагъ Аллагъдихъан ГьафиризтІан гьайри, гьеле гьич саризра Адаш гьяркъюндар. ⁴⁷ Гьякълу вуйи гьякъ кІуразачвуз: фуж хьугъраш, гьадгъу гьаргандин уьмур гьазанмиш дапІна. ⁴⁸ Узу уьмрин уъл вуза. ⁴⁹ Ичв ата-бабйири

ичИ чюлиъ чпиз Аллагъди гьапІу манна ипІури гьахъну ва им- бударси дурарра гьийихну. ⁵⁰Хъа аьршариан гьафи Уъл дициб дар: шли Думу гьипІиш, дицир затра йикІидар. ⁵¹Узу вуза аьршариан гьафи чІиви уъл. Шли думу Уъл гьипІиш, гьадму зат ккудудубкІрубкъан яшамиш хьиди. Узу туврайи уъл – му йиз беден вуйиз. Узу думу, дюн'яйин уьмур бадали, тувраза.

⁵²Гьадмуган жугъдари:

– Дугъхан ухъуз ипІуз Чан беден фици тувуз хьибди?! – кІу- йи, ва дурарин арайиъ яман гьюжат абхъру.

⁵³Исайи дурариз жаваб тувру:

– Гьякьлу вуйи гьякъ кІуразачвуз: эгер учву Инсаниятдин Ба- лин беден дирипІиш ва Дугъан ифи дурубхъиш, учвуз уьмур рубкъидар. ⁵⁴Йиз беден ипІурииз ва Йиз ифи убхъурииз гьар- гандин уьмур хьибди, ва Узу дицир гьиямат йигъан уьмрихъна чІиви апІидиза. ⁵⁵Йиз беден – магъа гьякъди вуйи хураг, Йиз ифи гьякъди вуйи убхъруб ву. ⁵⁶Шли Йиз беден ипІураш ва Йиз ифи убхъураш, гьадму Узуъ яшамиш хьиди, хъа Узу дугъаъ яшамиш хьидиза. ⁵⁷Узу гьау чІиви Адашдиантина Узу фици яша- миш шулаш, гьаци Йиз беден ипІурайидарра Уз'антина яшамиш хьиди. ⁵⁸Аьршариан гьафи Уъл магъа гьамциб ву. Хъа думу ичИ чюлиъ ичв ата-бабйири гьипІу завариан гьафи маннасиб дар – хъасин, гьар чан аьжалниинди, дурарра гьийихнийи. Хъа шли аьршариан вуйи гьаму Уъл ипІураш, гьадгъу зат ккудудубкІру уьмур хъапІди.

⁵⁹Гьамци аьгъювалар улупуйи Исайи Кафернагъумдин жугъ- дарин мистаъ.

Гьаргандин уьмрикан улупуб

⁶⁰Дугъан ученикарикан гизафдари, му гафар гьеерхъиган, кІу- ри гьахъну:

– Мурар фу аьжайиб гафар ву? Мурар шлихъан аннамиш апІуз шул!

⁶¹Хъа Исайи, Чан ученикар нарази вуйиб аьгъяди, дурариз гьапи:

– Йиз гафари учвук гучІ капІрайин? ⁶²Хъа учву, Инсаниятдин Бай Учв наънан гьафнуш, гьадина за шули рякъруган гьапІди- чва? ⁶³Беден фукІа дар, анжагъ Рюгъ ву уьмур хурайир. Узу

учвуз кІурайи гафариь уьмрин Рюгь а. ⁶⁴Аммаки ичв арайиь хьтругьрударра а.

ИкибаштІан, Исайиз гьеле дюн'я ккебгъайиз агъяйи: фу-
жар Чахь хьугъдайиш ва Учв шли масу тувуйиш. ⁶⁵Дугъу да-
вам апІуру:

– Гъаддиз учвуз гъапнийза Узу: анжагъ шлиз Адашди улуп-
наш, гъадму Узухьна гъиди. ⁶⁶Гъаддихъан Исайин ученикарикан
гизафдар Дугъхъан хътакнийи ва Дугъахъди шули гъахъундаи.

⁶⁷Гъадмуган Исайи Чан йицІикъюрин ученикарихъан гьерхру:

– Белки учвузра Узхъан хътакуз ккунди ашулчвуз?

⁶⁸– Агъа, – жаваб туву Симон Петри, – учу шлихъна гъягъи-
дихъа? Зат ккудудубкІру уьмур тувру гафар Увухъ хъавухъ. ⁶⁹Гъа-
мус учу хьугърача ва агъячвуз, Уву Аллагъдин Гирамид вуйиб.

⁷⁰– Узу дайкІана учву йицІикъюриндра ктагъур? – гъапи дугъаз
жаваб вуди Исайи. – Хъа учвкан сар иблис ву.

⁷¹Исайи му Искариотдиан вуйи Симондин бай Ягъудайикан
кІурайиб вуйи. Дугъу, учв йицІикъюрин сар вуйири, хъасин
Иса масу тувнийи.

Иса машквраз гъягъбакан

7 ¹Дидхъантина Иса Галилей уьлкейиь лицури гъахъну, гъаз
гъапиш Дугъаз Ягъудия уьлкейиз гъягъюз ккунди адайи, фи-
цики душваь Думу жугъдарикан бязидариз йикІуз ккунди айи.

²Гъадму вахтна жугъдарин Пажарин машквар багахъ шулайи.

³Ва гъаддиз Исайин чвйири дугъаз кІуру:

– Уву мушв'ан, Уву апІурайи ляхнар Яв ученикаризра рякъ-
руси, Ягъудия уьлкейиз машквраз гъарах. ⁴Сарира чан гъунара
жиниди апІури шулдар. Гъарсариз ккунду чибкан адмийири
агъю дубхъну. Хъа Уву гъацисдар гъунара апІураваки, гъит Ув-
кан вари дюн'яйиз агъю ибши!

⁵Дугъан чвйиркъан Дугъахъ хьугъри гъахъундар.

⁶Исайи дурариз кІуру:

– Йиз вахт мегъел гъафундар, хъа ичв фуну вахтна вушра хай
шуличв. ⁷Му дюн'яйихъан учву даккун апІуз хьибдар, хъа Узу да-
ккунди ву, фицики Узу дидин вари ляхнар писдар, гунагъвалин-
дар ву, кІураза. ⁸Хъа машквраз учву гъарахай. Узу думу машквраз
гъягъидарза, Йиз вахт мегъел улубкънадар.

⁹ Гьамци дупну, Иса Галилей уьлкейиь гьузру. ¹⁰ Саки Чан чвийр машквраз гьушхъан, Исара жиниди гьагина гьягьюру.

¹¹ Жугьдарин гьякимари машквран вахтна Иса агуйи. «Наан а гьадму Адми?» – гьерхуйи дурари. ¹² Дугъкан халкъдин арайиь гизаф гьожатар ахънайи: садари, Думу ужур ву, хъа тмундари, Дугъу халкъ алдатмиш апІура, кІуйи. ¹³ Амма гьюкумдрарихъан гучІбу, Дугъкан ачухъди сарира кІурдайи.

*Исайи Аллагьдин хулаъ
аьгьювалар улупуб*

¹⁴ Иса Аллагьдин хулан гьяятдиз дуфну, аьгьювалар улупуз хьюгъган, машквран гьацІ вахт дубшнаи. ¹⁵ Жугьдар мид'ин мюгьтал духънайи.

– Мугъаз наънан гьамкъан аьгьяйкІан? – кІуйи дурари. – Дугъу наанкІа дурхнадар, аьхир.

¹⁶ Исайи гьапи:

– Йиз аьгьювалар Йиздар дар, хъа Узу Гьауриндар ву. ¹⁷ Шлиз Дугъан ният тамам апІуз ккундуш, гьацириз гьаму аьгьюваларикан аьгью хьибди, дурар Аллагьдихъан вуш, даршиш Узу Йиз Узкан кІурайидар вуш. ¹⁸ Шли чан-чахъан кІураш, гьацири чаз хусуси ад гьазанмиш апІура. Хъа шли чав гьауриз ад гьазанмиш апІураш, гьацири дугъриди кІура, ва дугъан кІваъ кучІал адар. ¹⁹ Учвуз Къанун Мусайи тувну, гьаци даринхъа? Гьаци вушра, учкван сарира Къанун тамам апІурадар. Узу фтин бадали йикІуз ккундучвуз?

²⁰ – Уву амрихъан душнава! – жаваб туву гьварч духънайида-ри. – Шлиз Уву йикІуз ккунди а?

²¹ Исайи дурариз жаваб вуди гьапи:

– Узу саб аьламат улупайизра, учву вари мюгьтал духъначва. ²² Мусайи учвуз суннат апІин гьапну, дугъридан, думу Мусайихъан дар, хъа ата-бабйириланмина дуфнайиб ву, ва учву султ йигъанра кмиди суннат апІури шулчва. ²³ Мусайин Къанун дючІ-рюбгъбан бадали, учву султ йигъанра адмийин суннат апІураш, Узу султ йигъан адми сагъ гьапІну кІури, Уз'ин хъял гьаз иливначва? ²⁴ Зиълан лишнариинди суд мапІанай, суд апІинай дугъри вуйи суддиинди!

Адмийири Иса
Месигъ вуди гъисаб апГуб

²⁵ Ерусалимдиан вуйи бязи агълари кГуйи:

— Му ихъ гъакимари йикГуз ккайи Адми даринхъа? ²⁶ Лигайчва, Дугъу ачухъди агъювалар улупура ва сарира Дугъаз фукГара кГурадар. Мумкин ву, гъакимариз Думу дугъриданра Месигъ вуйиб агъю гъабхънушул? ²⁷ Амма ухъуз, Гъадму Кас наънан вуш, агъяхъуз. Хъа Месигъ гъафиган, саризра агъю хъидар, Думу наънан вуш.

²⁸ Ва гъадмуган, Аллагъдин хулаъ агъювалар улупурайиган, Исайи ахю сесниинди гъапи:

— Узура агъяхъвуз, Узу наънан вушра, агъяхъвуз. Гъаци вушра Узу Узхъан гъафир дарза. Шли Узу гъаънуш, Гъадгъахъ хъугъуз хай шулу, аммаки Думу учвуз агъдарчвуз. ²⁹ Хъа Думу Узуз агъязуз, фицики Узу Гъадгъухъан гъафир вуза ва Узу Гъадгъу гъаъну.

³⁰ Гъадмуган дурариз Думу дисуз ккун шулу, амма сарира Дугъак кучундар, гъаз гъапиш Дугъан сяагъ дуфнадайи. ³¹ Халкъди-кан гизафдар Дугъахъ хъугънийи ва дурари кГуйи: «Месигъ гъафиган, Дугъхъан Гъаму КасдихъанГан артухъ аьламатар улупуз шулинхъа?»

Жугъдар Иса дисуз
чалшмиш хъуб

³² Исайикан халкъдин арайиъ гъамцдар гафар-чГалар деерхъну, фарисйиринна жугъдарин ахюну маллийри Думу дисуз Аллагъдин хулан гъаравлар гъаъру.

³³ Гъадму вахтна Исайи халкъдиз кГурайи:

— СацГибсана Узу учвухъди гъуздиза, хъасин Узу мина Гъаурихъна хътакидиза. ³⁴ Узухъ лицури хъидичва, хъа дихъидарчвуз, гъаз гъапиш учвхъан Узу наан шулуш, гъаина гъюз хъибдарчвухъан.

³⁵ Жугъдари чпин арайиъ кГури гъахъну:

— Думу, ухъхъан агуз даршлуси, наана гъагъюз ккайкГан? Белки Дугъаз, Грек уьлкейин шагърариз душну, дурарин арайиъ яшамиш шулайи ихъ агъалийриз вая грекариз агъювалар улупуз

ккунди ашул гъа? ³⁶ Дугъу ухъуз: «Узу агури хьидичва, хъа дихъи-дарчвуз», ва «Узу наан шулуш, гъаина гъюз хьидарчвухъан», – гъапи гафариинди Мугъаз фу пуз ккунди айкІан?

***Исайи Гирами Рюгънакан
пувал***

³⁷ Машкврин аьхиримжи, вартІан машгъур йигъан Исайи, гъуджвну, аьхю дихниинди кІуру:

– Фуж дахаргнаш, гъит гъадму Узухъна гъюри! ³⁸ Ва фуж Узухъ хъугъраш, гъит гъадгъу убхъри! БикІбарий кІура: «Дугъан кІваан чІиви штарин нирар ахмиш хъиди».

³⁹ Исайи гъамци Гирами Рюгънакан гъапнийи. Думу Исайихъ хъугънайидариз рукъиди. Думу вахтназ Гирами Рюгъ мегъел тувну адайи, гъаз гъапиш Иса сабан Аллагъдин аднаь ахънадайи.

***Жугъдарин улихъ-кІулиъ айидар
Исайихъ хътругъуб***

⁴⁰ Му гафар гъеерхъиган, халкъдин арайиан сякъюдари кІуру:

– Му дугъриданра Пайгъамбар ву.

Хъа жарадари кІуйи:

– Му Месигъ ву!

⁴¹ – Галилей уьлкейиан Месигъ гъюб мумкин вуйинхъа? – къаршуди кІуйи дурариз. – ⁴² Гирами китабарий, Месигъ Давурин наликан ва Давуд бабкан гъахъи Вифлеем шагърий Думу бабкан хъиди, кІура.

⁴³ Гъамци Исайин гъякънаан халкъдин арайий гъюжат абхънийи. ⁴⁴ Дурарикан бязидариз Иса дисуз ккун гъабхънийи, аммаки сарира Дугъ’ина хил за гъапундайи.

⁴⁵ Хъа Иса дисуз гъау Аллагъдин хулан гъаравлар жугъдарин аьхюну маллийрихъна ва фариссийрихъна къяляхъ хътакнийи.

– Думу гъаз дидисну гъахундарчва? – гъерху дурари гъаьдарихъан.

⁴⁶ – Гъадму Касдиси мегъел гъич сарира саб вахтнара кІури гъаьхундар! – жаваб тувнийи гъаравлари.

⁴⁷ – Гъаяман, Дугъу учвура алдатмиш гъапуншалчву гъа? – гъапи дурариз фариссийри. – ⁴⁸ Гъюкумдрарикан Дугъахъ гъич фужкІа хъугънинхъа? Ясана фариссийрикан фужкІа? ⁴⁹ Дугъахъ

хьугьрудар Къанун аьгьдру авамар ву ва дурар Аллагьдин няна-йикк ккайидар ву!

⁵⁰ Хъа дурарин арайиь улихъна вахтари Исайихъна гъафи Никодим кІуру кас айи, ва дугъу дурариз гъапи:

⁵¹ – Ихъ Къанунди ихтияр туврайинхъа, сабан адмийихъ хъпехъди ва дугъу ву тахсир гъаІнуш аьгъю дарапІди, дугъан суд апІуз?

⁵² – Гъаяман, увура Галилей уьлкейиан вушала гъа? – гъапи дурари. – Уву Гирами бикІбар аьгъю апІин ва яв уву гъавриь ахъдива Галилей уьлкейиь гъич сар пайгъамбарра бабкан дархъуб.

⁵³ Ва дурар алдагъну хъасин хулариз гъягъюру.

*«Гунагъ ктрури
дугъ'ина гъван гатІабхъри»*

8 ¹ Хъа, Иса Елион дагъдиина гъягъюру. ² ГъачІнин ухди Думу хъана Аллагъдин хулаь ачмиш шулу. Дугъан багахъ халкъ уч хъуз хьогъру ва Исайи, деъну, аьгъювалар улупуру.

³ Гъадму вахтна Къанундин мялимарина фарисйири Исайихъна, къяппавал апІури гъидису дишагъли хуру ва думу халкъдин улихъ дерккну, ⁴ дурари Исайиз кІуру:

– Мялим! Гъаму дишагъли къяппавал апІурайи вахтна дидиснайир ву. Му чан жилирихъди дарди, жарарихъди хъайи. ⁵ Мусайи чан Къанундиь мицисдариин гъван уьлюбх дупна. Хъа Уву фу кІурава?

⁶ Му, Иса ахтармиш апІбан ва Дугъак тахсир кипбан бадали, саб багъна абгуз ккунди гьерхрайиб вуйи.

Амма Исайи, ис алахъну, дурариз саб фикирра тутрувди, тІуб'-инди жилиин фу-вуш бикІури гъахъну. ⁷ Исайи Чахъан гьерхри хътадакрайиган, кІул за дапІну, дурариз кІуру:

– Учвкан шли затра гунагъ гъапІундарш, гъит гъадгъу сарпирди му дишагълийиина гъван гатІабхъри! ⁸ Ва хъана, Чан кІул ис дапІну, жилиин бикІувал давам апІуру.

⁹ Му гафар гъеерхъиган, ахъударилан хьогъну, душв'ин алидар са-сарди гъудучІвну гъягъюру ва аьхириь Исана гъадму дишагъли гъузру. ¹⁰ КІул за дапІну, Исайи дугъхъан гьерхру:

– Эй дишагъли, увук тахсир кипрайидар наши? Уву сарикъан тахсиркар гъапІундарин?

¹¹ – Сарикъанра, йиз ахю кас, – пну, жаваб туву дугъу.
 – Узура уву тахсир апІурадарза; гъарах ва сану гунагъ ляхнар маІан, – гъапи Исайи.

*«Узу аьгъяйиш,
 Йиз Адашра аьгъю шуйчвуз»*

¹² Къандиси халкъдихъди Иса хъана улхуру:
 – Узу му дюн’яйиз акв вуза. Фуж Узухъди гъахъиш, дицир му-
 чІушнаъ улдугну хъидар, дицирихъди уьмрин акв хъибди.

¹³ – Уву Яв Увкан шагъидвал апІурава, – кІуру фарисйири. –
 Яв шагъидвал гъякъюб дар.

¹⁴ Исайи жаваб тувру:

– Эгена Узу Йиз Узкан шагъидвал апІури удучІураш, Йиз га-
 фарихъ хъугъуз хай шулу, фицики Узуз аьгъязуз Узу наънан гъаф-
 нуш ва наана гъягъюраш. Хъа учвуз, Узу наънан гъафнуш ва
 наана гъягъюраш, аьгъдарчвуз. ¹⁵ Учву сар-сарин, инсанарин уьлч-
 мейиинди суд апІурачва, хъа Узу саринра суд апІурадарза. ¹⁶ Эгер-
 ки Узу ичв суд апІуйишра, Йиз суд гъякъюб хъибдийи, фицики
 Узу сар дарза, Узухъди Узу гъау Адашра хъазухъ. ¹⁷ Хъа ичв Къа-
 нундиъра, къюр касдин шагъидвалихъ хъугъуз хай шул, кІури
 дибикІнавучв. ¹⁸ Учү къюр шагъид вуча: Узу ва Узу гъау Адаш.

¹⁹ – Хъа Яв Адаш наан аяв? – гьерху дурари.

– Учвуз я Узу, я Йиз Адаш аьгъдарчвуз, – гъапи Исайи. –
 Эгер учвуз Узу аьгъяйиш, Йиз Адашра аьгъю шуйчвуз.

²⁰ Му гафариинди Исайи, Аллагъдин хулан гъяятдиъ, садакъ-
 йир иврүшван гъвалахъ дийигъну, аьгъювалар улупури, гъап-
 нийи. Гъаци вушра Думу сарира гъидисундайи, гъаз гъапиш Ду-
 гъан сьаът сабан улубкънадайи.

Жугъдар Исайин гъавриъ ахърадар

²¹ Ва хъана Исайи гъапнийи:

– Багарихъди Узу гъягъюраза. Учву Узу агуз хъюгъдичва, ам-
 маки ичв гунгъариъди йихидичву. Узу гъушушваз, учвхъан гъюз
 хъибдар.

²² – «Узу гъушушваз учвхъан гъюз хъибдар», – гъапиган, Му-
 гъан фу кІуру гаф вуйкІан? – кІурайи жугъдари чиб-чпигъ. –
 Дугъаз Учв йикІуз ккундайкІан дарш?

²³ Исайи гъапи:

– Учву исккан вуйи дюн'яйиан вучва, хъа Узу заълан вуза. Учву гъаму дюн'яйиан вучва, хъа Узу му дюн'яйиан дарза. ²⁴Узу учвуз гъапунзачвуз:

«Гунгъариъди йихидичву!» Узу Гъарганур Аллагъ вуйибдихъ эгер учву хътругъиш, учву вари гунгъариъди йихидичву!

²⁵ – Гъаци вуйиган Уву Фуж вува? – гьерхру дурари.

– Узу учвуз гъарган бинайиан кІурайи Гъадмунур вуза, – жаваб туву Исайи. – ²⁶Учвкан, Узхъан гизафдар пуз ва ичв суд апІуз шуйзухъан. Амма Узу, гъаму дюн'яйиз Узу Гъаурихъан фу гъеебхънуш, анжагъ гъадму кІураза, хъа Узу Гъаур гъякълу ву.

²⁷ Дугъу Чан Адашдикан кІурайибдин дурар гъавриъ ахъундайи.

²⁸ Исайи давам гъапІу:

– Учву Инсаниятдин Бай за гъапІиган, гъадмуган аьгъю хъибдичвуз, Узу Гъарганур вуйиб, ва Узу Йиз Узлан фукІара дарапІуб: Узу анжагъ Адашди улупуб кІураза. ²⁹Хъа Узу Гъаур Узухъди хъа – Дугъу Узу сарди гъитнадар, фицики Узу гъарган Дугъаз ккуниб апІураза.

³⁰ Гъаму гафарилантина Дугъахъ гизафдар хъугънийи.

Исайи

гунгъариккан азад хъуваликан пуб

³¹ Хъасин Исайи Чахъ хъугънайи жугъдариз гъапи:

– Эгер учву Йиз Гаф учвуъ гъюбхиш, гъякыкыи Йиз ученикар хъидичва, ³² гъадмуган учвуз гъякъвал аьгъю хъибдичвуз ва диди учву азад апІиди.

³³ – Учү Ибрагъимдин наслар вуча ва саб вахтнара саризра лукІар гъашидар дарча! – гъапнийи дурари. – «Азад хъидичва» кІуруган, гъамдиинди Увуз фу пуз ккунди авуз?

³⁴ Исайи дурариз жаваб туву:

– Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: гъарсар шли гунагъ апІураш, гунагъвалин лукІ ву. ³⁵ ЛукІ гъарган (девлетуйин) хизандиъ яшамиш шули гъузидар, хъа бай душваъ яшамиш гъарган хъиди.

³⁶ Фила учвуз Бали азадвал тувиш, анжагъ гъадмуган учву азад адмийир хъидичва. ³⁷ Учву Ибрагъимдин тум вуйиб Увуз аьгъязуз,

гъаци вушра учвуз Узу йикІуз ккундачвуз, фицики Йиз Гаф учвуъ убчІвнадар. ³⁸ Учвуз Йиз Адашдихъ гъябкъюбдикан кІуразачвуз, хъа учву учвуз ичв адашдикан гъеебхъуб тамам апІурачва.

³⁹ – Ич адаш – Ибрагъим! – жаваб туву дурари.

Исайи дурариз кІуру:

– Эгена учву Ибрагъимдин чан гъякъ баяр вуйиш, учву Ибрагъимдиси апІрийчва. ⁴⁰ Хъа учвуз Узу йикІуз ккундачвуз. Чаз Аллагъдикан деебхънайи гъякъвал учвуз улупурайи Гъадму Адми йикІуз ккундачвуз! Гъамци гъапІнийинхъа Ибрагъимди?! ⁴¹ Ваъ, учву ичв адашдиси апІурачва!

– Учу Къанундиинди вуйи баяр вуча! – наразивалиъ ахъу дурар. – Ич сар адаш вуйич – Аллагъ!

⁴² Исайи дурариз жаваб туву:

– Эгер ичв адаш Аллагъ вуйиш, учвуз Узу ккунди хъидийчвуз, фицики Узу Аллагъдихъан гъафир вуза ва Гъадгъахъна гъягъю-раза. Узу Узхъан дуфнадарзаки – Гъадгъу Узу гъаъну. ⁴³ Учву Йиз Гаф къабул апІурадарчва? ⁴⁴ Ичв адаш иблис ву, ва учву ичв адашдин интІи тІулар тамам апІуз шад вучва. Хъа думу гъарган адми-йир пуч апІурр ву, ва дугъаз гъякъвал душман ву, гъаз гъапиш дугъаъ гъякъвал адар. Дугъу кучІал апІурайиган, кучІал дугъан багъри чІал ву, гъаз гъапиш думу кучІлях ву ва кучІларин адаш ву. ⁴⁵ Хъа Узу учвуз гъякъ кІуруган, учву Узухъ хъугърадарчва. ⁴⁶ Учвкан шлихъан Узу, гунагъвал апІурава, кІури, дисуз шул? Ва эгер Узу учвуз гъякъ кІураш, гъаз учву Узухъ хъугърадарчва? ⁴⁷ Фуж Аллагъдинур вуш, гъадму Аллагъдин гафарихъ хъпехъура. Учву Аллагъдин даруган, гъаддиз учву Узухъ хъпехъурадарчва.

Исайи

Чакан ва Ибрагъимдикан пуб

⁴⁸ – Дюзди кІура учухъ: Уву самариялужви вува ва амрихъан душнайир вува, – гъапи Дугъаз жугъдари.

⁴⁹ Исайи жаваб туву:

– Узу амрихъан душнадарза: Узу Йиз Адашдин гъюрмат уб-хюраза, хъа учву Узу нянайиз хурачва. ⁵⁰ Узу Узуз аднахъ хъерг-найир дарза, Жарар а – Гъадмунур ву хъергнайир ва суд АпІурр. ⁵¹ Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: шли Йиз Гаф чаъ гъюбхиш, абсрариъ гъацириз ажал рябкъидар.

⁵² – Магъа учуз гъамус якъинтІан аьгъю гъабхъунчуз, Уву амрихъан душнайир вуйиб, – жаваб туву дурари. – Ибрагъим гъакІну, пайгъамбрарра гъийихну. Хъа Уву: «Шли Йиз Гаф чаь гъюбхиш, аьсрариь гъацириз аьжал рябкъидар!» кІурава. ⁵³ Дугъриданна дукІнайи ич аба ИбрагъимтІан Уву артухъур вуна? Ясана – гъийиху пайгъамбрартІан? Хъа Уву Фуж вуди гъисаб апІурава?

⁵⁴ Исайи жаваб туву:

– Эгер Узу Йиз ад апІураш, Йиз ад фукІара дар. Хъа Узу Йиз Адашди адлу апІура – учву ичв Аллагъ вуйич КІурайири. ⁵⁵ Учвуз Думу гъич саб вахтнара аьгъюр дайчвуз, хъа Узуз Думу аьгъязуз. Эгер Узуз Думу аьгъюр дарзуз, гъапнийиш, Узура учвусир кучІлах вуди гъахънухъидийи. Хъа Узуз Думу аьгъязуз ва Узу Дугъан гафниин алза. ⁵⁶ Ичв аба Ибрагъим Узу дюн’яйиз гъюру йигъ рябкъидиз пну, шадвали ацІру. Дугъаз му йигъ гъябкъну ва шадра гъахъну.

⁵⁷ – Яв сабан хъуцІур йискъан дубхънадарив, хъа Увуз Ибрагъим гъяркъюнвуз?! – чІигъар апІуз хъюгъю жугъдари.

⁵⁸ Исайи жаваб туву:

– Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: Ибрагъим хъайиз Узу Айир ва Вуйир вуза.

⁵⁹ Гъадмуган дурар, Исайиз йивуз, гъванарихъан хъчІихуру. Сакі Иса гъитІикІуру ва гъадрарин къялгъянтина Аллагъдин хул’ан удучІуру.

***Курди бабкан гъашир
сагъ апІуб ва уьрхюб***

9 ¹Рякъди гъягъюрайи Исайиз, бабкан гъашихъанмина кур вуйи сар кас рякъюру.

² – Мялим, му гъаз кур вуди бабкан гъахъну? – гъерхру Дугъхъан ученикари. – Шли гунагъ гъапІну: мугъу чав, даршиш мугъан абйир-бабари?

³ – Я мугъу, ясана мугъан абйир-бабари гунагъ ляхин гъапІундар, – жаваб туву Исайи. – Мугъан курвал гъаддиз вуки, Аллагъдин къувват гъаддиинди улупбан бадали. ⁴ Сабан йигъ имиди ухъу Гъадгъан, Узу Гъаурин ляхнар дапІну ккунду. Гъамус йишв хъибди, гъадмуган сарихъанра лихуз хъибдар. ⁵ Сабан Узу дюн’яйиь имиди, Узу дюн’яйиз акв вуза.

⁶ Гьамци дупну, Исайи жил'ина туту гатIабхъну, шурш руг-дик кибижъну, гьадму батIур, кур вуйирин уларикан ктатуру ⁷ ва кIуру:

– Душну Силам (му «гьаьнайир» кIуру гаф ву) дагрик яв маш жибкI. Думу гьагьюру, жикIуру ва, рябкъюз хьюгъну, хьтакуру.

⁸ Думу садакъа ккун апIури дяркънайи дугъан гьуншйири ва жара адмийири кIури гьахъну:

– Фици? Му гьаму адми, садакъа ккун апIури деьнайир да-ринхъа?

⁹ – Ав, му гьадму ву, – жаваб тувуйи садари.

– Ваь, думу гьаци, гьадгьахъна гьушур ву, – кIуйи жарадари.

– Му гьакьди узу вуза, – гьапнийи чав гьадму адмийи.

¹⁰ – Хъа увуз фици рябкъюри гьабхъунвуз? – гьерху дурари.

¹¹ – Иса ччвур али сар адмийи йиз уларикан батIур кадатну, «Душну Силам дагрик яв маш жибкI», гьапунзуз. Узу гьушунза, гьижибкIунза ва рябкъюз хьюгъюнзуз, – жаваб туву дугъу.

¹² – Наши Думу? – гьерху дурари.

– Аьгьдарзуз, – гьапи сагъ гьашири.

¹³ Гьадму адми, улихънаси кур вуйир, фарисйирихъна хъади гьюру.

¹⁴ Хъа Исайи курин улар сагъ гьапIу йигъ султ йигъ вуйи.

¹⁵ Фарисйирира дугъхъан, дугъан улар фици сагъ гьахънуш, гьерхру.

– Дугъу йиз уларикан батIур ктатну, узу машар гьижикIунза ва гьамус рябкъюразуз, – жаваб туву дугъу.

¹⁶ – Думу Адми Аллагъдихъан хъуз мумкин дар, гьаз гьапиш Дугъу султ йигъандин аьдат уьбхюрадар, – кIури, гьадмуган аьрз гьапIу фарисйирикан садари.

– Гунагъкар касдихъан мицдар аьламатар апIуз шулинхъа? – кIуйи тмундари.

Ва гьамци, фарисйирин арайиь гьюжат абхъру. ¹⁷ Курди гьаширихъан хъана гьерхру:

– Уву кIурава, Дугъу увуз рябкъювал тувну. Яв хиялиан Думу Фуж ву?

– Пайгъамбар, – жаваб туву дугъу.

¹⁸ Жугъдарин агъсакълариз адми кур вуди хъувалихъ ва дугъахъна рябкъювал къяляхъ гьювалихъ гьапIура хъугъуз ккунди

адаи. Гьаддиз рябкьюз хьюгьюрин абйир-бабариз дих дапІну гьерхру:

¹⁹ – Му ичв бай вуйин? Учву кІурачва, думу кур вуди бабкан гьахьну. Хъа фици дугъаз гьамус рябкьюра?

²⁰ – Учуз му ич бай вуйиб аьгъячуз ва кур вуди бабкан гьахьбра аьгъячуз, – жаваб туву абйир-бабари. – ²¹ Хъа гьамус дугъаз фици рябкьюраш ва шли дугъаз рябкьювал тувнуш, гьамунуб учуз аьгъдарчуз. Чахъан гьерхай. Думу аьхюр ву, чахъан ктибгуз шулуки.

²² Абйир-бабари, жугъдарин гьякимарихъан чпиз гучІруган, гьамциб жаваб тувнийи. Фицики дурари, Иса Месигъ ву кІури хьугъ-рур гьарсар мистхъан ярхла апІуз кьарар адабгънайи. ²³ Гьаддиз дугъан абйир-бабари:

«Сарун думу аьхюр ву, чахъан гьерхай», – гьапнийи.

²⁴ Ва магъа кьюбпи ражарира, кур вуди гъаши адмийиз дих дапІну, дугъаз кІуру:

– ГьякътІан пидарза дупну, ху апІин! Учуз аьгъячуз Гьадму Кас гунагъкар вуйиб.

²⁵ – Узуз Думу гунагъкар вуйин-дарин аьгъдарзуз, – жаваб туву дугъу. – Саб аьгъязуз: узу кур вуйза, хъа гьамус рябкью-разуз.

²⁶ – Дугъу увкан гьапІну? – хъана гьерху дурари. – Дугъу яв улар фици арццну?

²⁷ – Узу учвуз гьапунзачвуз, хъа учвуз хьпехъуз ккун гьаб-хьундарчвуз, – жаваб туву дугъу. – Учвуз сабансана хьпехъуз ккунди айчвуз? Гьяяман, учвузра Дугъан ученикар хьуз ккунда-шалчвуз-гъа?

²⁸ – Дугъан ученик уву вува-гъа, – кІури хъжагъуру дурар дугъаз. – Хъа учу Мусайин ученикар вуча. ²⁹ Учуз Аллагъ Мусайихъди гьулхуб аьгъячуз, хъа Думу наънан гьядяхъюр вушра, аьгъдарчуз.

³⁰ – Мюгътал шлу ляхин вуки, учвуз Думу наънан вуш аьгъ-дарди хьуб, хъа Дугъу узуз рябкьювал тувунзуз, – жаваб вуди гьа-пи думу адмийи.

³¹ – Хъа ухъуз аьгъяхъуз Аллагъ гунагъкрарихъ хьпехъруб, хъа анжагъ гьадрарихъди хъа Думу: Чав ккун гьапІдарихъди ва Чан ниятар тамам апІрударихъди. ³² Дюн'я ккебгъхъанмина

гъебхъуб дархъуз, сар шли-вуш бабкан шлугантІан кур вуйи-
риз рябкъювал тувуб. ³³Эгер Думу Аллагъдихъан гъафир дайиш,
Дугъхъан фукІара мициб апІуз хъибдайи!

³⁴– Уву, вари гунгъариѣди бабкан гъашири, гъамус учуз улупурана! – кІури, вари дугъ’ина алжагъуру ва думу утІурккуру.

³⁵ Исайиз думу утІурккуваликан аьгъю шулу ва, дагну, гьерхру:
– Уву Инсаниятдин Балихъ хъугърана?

³⁶– Йиз аьхюр, йип Думу Фуж вуш, узу Дугъахъ хъугъдиза, – гъапи дугъу.

³⁷– Увуз Думу гъаркъюнвуз ва магъа Дугъахъди гафарра апІурава, – кІуру дугъаз Исайи.

³⁸– Хъугъурза, Агъа! – дупну, думу Дугъан улихъ, къамкъариина ис духъну, икрам апІуру.

³⁹ Исайи гъапи:

– Узу му дюн’айиз дяррябкърайидариз рябкъри дупну, хъа рябкъюрайидар кур хъпан бадали, суд апІуз дуфнайир вуза.

⁴⁰ Исайин багахъ дугъужвнайи фарисйири Дугъаз кІуру:

– Саки Уву учура кур вуйидар гъисаб апІурадарва аьхир?

⁴¹ Исайи жаваб туву:

– Эгер учву кур вуйидар вуйиш, учву апІурайи гунгъариѣ ичв тахсир адархъидийи; хъа учву кІурачва: «учуз рябкъюрачуз», гъаддиз ичв гунагъ учв’ин гъубзра.

Габан ва дугъан марччар

10 ¹– Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: фуж марччаринишваѣ урчІариан дарди, фици-вуш жараси учІврур, думу тІафал ва тІарашчи ву. ²Хъа фуж урчІарианди учІврур, гъадму марччарин лижан габан ву. ³Гъаравли дугъаз урар арццуру. Марччар дугъан дихнахъ хъпехъуру. Дугъу чан марччариз ччвурариинди кІуру ва чІатинди адауру. ⁴Дугъу чандар вари адагъан, думу дурарин улихъди гъягъюру, хъа марччар дугъан къяляхъди гъюру, гъаз гъапиш дурариз дугъан дих аьгъя. ⁵Жарадарихъди дурар гъягъидар, дурар дугъхъан гьергди, гъаз гъапиш дурариз жарарин дих таниш дар.

⁶ Исайи дурариз гъаму тахалус ктибтуру, хъа Дугъу чпиз фтикан гъапнуш, фарисйир гъавриѣ ахъундайи.

⁷ Исайи давам апІуру:

– Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: марччариз урчІар – Узу вуза.

⁸Вари Узу гъайиз гъафидар тІафлар ва тІарашчйир вуйи. Саки марччар дурарихъ хъпехъундар. ⁹УрчІар – Узу вуза. Фуж Уз’анти-на учІвиш, дюрхну хъиди. Гъацир УрчІаризди учІвди ва дилин-тина удучІвиди, гъацириз чаз ипІруб алишв бихъиди. ¹⁰Хъа тІа-фал саб апІуз гъюри шулу: гъитІибкІбан бадали, йибкІбан ва пуч апІбан бадали. Узу гъафунза гъацдариз уьмур хъади, варибдиъ – абцІу уьмур. ¹¹Узу гъяни Габан вуза. Дицир ужур габни марччар бадали чан уьмур тувру. ¹²Хъа гъирагъдилан дуфнайир – думу га-бан дар, дицириз марччар жарадар ву – жанавар лижахъна багахъ шулайиб гъябкъюбси, марччара гатІахъуру ва гьергрира ву. Жа-наври дурар дисуру ва чІяргъюру. ¹³Дицир габан дар, хъа гъирагъ-дилан, гъякъи тувну, хъитнайир ву; дицир марччарин гъайгъуш-наъ шулдар. ¹⁴Узу ужур Габан вуза: Узуз Йиз марччар аьгъязуз ва Узура Йиз марччариз аьгъя. ¹⁵Адашдиз Узу фици аьгъяш, гъа-ци Узуз Адашра аьгъязуз. Узу Йиз уьмур марччарихъанди тувди-за. ¹⁶Узуз жара марччарра азуз, гъаму марччаринишв’ан дарудар. Узу гъадрара хъади дуфну ккунду, Йиз дихнахъ дурар хъпехъи-ди, гъадмуган саб лиж хъибди ва сар Габан хъиди! ¹⁷Узу Адашдиз гъаддиз ккундуки, Узу уьмур туврайиган, тазакІултІан думу гъа-дабгъуз. ¹⁸Йиз уьмур сарира дадабгъидар, Узу Йиз хушниинди ду-му тувраза. Думу тувуб Йиз ихтиярнаъ, думу, къяляхъ гъадабгъуб-ра Йиз ихтияриаъ айиз. Думу гъаци Узуз Йиз Адашди улупунзуз.

¹⁹Хъана гъаму гафари жугъдарин арайиъ гъюжатар ирчру. ²⁰Ду-рарикан гизафдари кІуйи:

– Думу амрихъан душна ва гъарзади улхура. Дугъахъ гъаз хъпехъурачва?

²¹– Му улхбар жинар кайириндар дар, – кІури, къаршу удучІвуйи тмундар. – Жинар кайирихъан кур вуйириз рябкъювал тувуз шулинхъа?

Исайиз жугъдар къаршу хъуб

²²Къюрд улубкъуру. Ерусалимдиъ Аллагъдин хал таза апІбан машквар вуйи. ²³Иса Аллагъдин хулан гъяятдиъ Сулейман пай-гъамбрин айвандихъ лицурайи. ²⁴Жугъдари, Дугълан илтІикІну, Дугъхъан гьерхру:

– Уву фукъан вахтназ ич сабур ахтармиш апІури гъузуз ккава? Йип учуз дюзди, Уву Месигъ вуна?

²⁵ – Узу учвуз гъапунзачвуз, хъа учву Узухъ хъугърадарчва. Узу Йиз Адашдин ччвурнахъан апІурайи ляхнар – магъа Узкан шагьидвал апІурайидар. ²⁶ Амма учву Узухъ хъугърадарчва, фицики учву Йиз марччарикан дарчва. ²⁷ Йиз марччариз Йиз дих ебхъуру ва Узуз дурар аьгъязуз, дурар Узухъди гъюру. ²⁸ Узу тувдиза дурариз гъаргандин уьмур, дурар аьсрариьра йихдар, дурар Узхъан сарира гьитІикІдар. ²⁹ Йиз Адаш варидартІан зурба ву. Гъаддиз дурар Йиз Адашдихъан сарихъанра дадагъуз хьибдар, ³⁰ хъа Узуна Йиз Адаш сар вуча.

³¹ Жугъдар хъана Исайиз йивуз гъванарихъан хъчІихуру.

³² – Йиз Адашдихъан Узу учвуз гизаф ужудар ляхнар улупунзачвуз, – гъапи Исайи. – Гъадрарикан фунубдин гъякънаан Узуз йивуз ккунди ачвуз?

³³ – Учуз, Уву ужудар ляхнар гъапІну кІури, йивуз ккунди адарчуз, хъа Аллагъдикан рихшанд апІурайиган. Уву вуйир адми, хъа Увкан Аллагъ апІурава.

³⁴ Исайи жаваб туву:

– Ичв Къанундиъ дибикІнадаринхъа: «Узу гъапунза: учву аллагъар вучва?» кІури. Хъа гъякъ дибикІна. ³⁵ Эгер Аллагъди Чан Гаф шлихъна гъапІнаш, Дугъу дурариз аллгъар кІура. ³⁶ «Узу Аллагъдин Бай вуза», гъапну кІури, фици учвхъан Узуз пуз шулчвухъан: «уву рихшанд апІурава», кІури. Шлиз кІурачва гъацци? Узуз? Адашди гирами дапІну, гъаму дюн'яйиз гъаьнайириз?! ³⁷ Эгер Узу Йиз Адашди апІурайи ляхнар апІурадарш, гъадмуган Узухъ мухъугъанай! ³⁸ Хъа эгер Узу дурар апІураш, учвхъан Узухъ хътругъуз шулчвухъан, саки Йиз ляхнарихъкъан хъугъай! Гъадмуган, учвуз аьгъю хьибдичвуз ва: Узуй – Йиз Адаш, хъа Узу – Дугъаь айибдин гъавриь хьидичва.

³⁹ Гъадмуган дурариз Иса хъана дисуз ккун шулу, амма Думу дурарин хиларигъян гъютІурччвуру.

⁴⁰ Хъасин Иса, Ярдан нирихъ Ягъ'яйи улихъди штуан апІури гъаши йишвариз гъягъюру ва душваь саб къадар вахтна гъузру. ⁴¹ Дугъахъна гизаф адмиийр гъюйи.

«Ягъ'яйи саб аьламатра улупундайи, – кІуйи дурари, – хъа Исайикан гъапидар вари гъякъ ву». ⁴² Ва гъадушваь гизафдар Дугъахъ хъугънийи.

Лазарин аџал

11 ¹ Сар адми ищру шулу. Дугъаз Лазар кІуи. Думу Мар’ям-на чан чи Марфа яшамиш шулайи Вифания гьул’ан вуйи. ² Мар’ям, Агъайин ликарикан ягъ ктатури, дуар чан кушарихъди кжикури гъаши дишагъли вуйи. Ари Мар’ямдин чве Лазар ищру гъахънийи.

³ Чйири Исайихъна гъамци кІури хабар дебккуз гъахънийи: «Агъа, гъадмунур, Увуз ккунирнур, кетІерщна». ⁴ Гъаддикан аьгъю дубхъну, Исайи кІуру:

– Му ищрушин аџалихъна дар, думу Аллагъдин ад бадали ва гъаддилантина Аллагъдин Бали Чан адлувал улупбан бадали, вуйиб ву.

⁵ Исайиз Марфа, дугъан чи Мар’ям ва Лазар ккунидар вуйи. ⁶ Гъаци, Лазар ищрурайибдикан гъеобхънушра, Иса кьюд йи-гъансана Учв айишваъ гъузру. ⁷ Хъасин Дугъу Чан ученикариз кІуру:

– Гъачай, Ягъудия уьлкейиз къяляхъ гъягъюрхъа.

⁸ – Я Мялим! – кІуру Дугъаз ученикари, – жугъдариз Ув’ин гъван уьлюбхну, улихънаси йикІуз ккунди айи, хъа Уву хъана дина гъягъюрана?

⁹ Исайи дурариз гъапи:

– Йигъаъ йицІикъюб саяџ адаринхъа? Фуж йигъну гъяруш, дицир хъарсну алдакидар, фицики гъадгъаз му дюн’айин акв рябкъюра. ¹⁰ Хъа эгер дицир йишвну гъяруш, хъарсну алдакиди, гъаз гъапиш акв ади шулдар.

¹¹ Гъамци дупну, Исайи давам апІуру:

– Ихъ дуст Лазар гъахну. Узу думу хъиргуз гъяраза.

¹² – Агъа, сарун думу нивкІуз душнаш, сагъ хъиди, – кІуру Дугъаз ученикари.

¹³ Исайиз гъамдиинди Лазар дукІнайиваликан пуз ккунди айи, хъа дурари, думу аьдати нивкІуз душна кІури, фикир дапІнайи.

¹⁴ Гъадмуган Исайи дурариз ачухъди кІуру:

– Лазар гъакІну. ¹⁵ Хъа учву бадали Узу гъадушваъ адарди хъуб’ин шад вуза. Гъаци дубхънайиган, учву хъугъдичва. Сарун гъачай гъадгъахъна гъягъюрхъа!

¹⁶ «КІвятІяхъ» кІуру лакІам хъайи Фомайи чан юлдшариз кІуру:

– Гъчай, Мялимдихъди сатИиди ухъура йихурухъа!

¹⁷Дина гъафи Исайиз, Лазар дукІну накъвдиъ ади юкъуд йигъ вуйиб агъю шулу. ¹⁸Вифания Ерусалимдихъан шубуб километртІан манзилнаъ адайи, ¹⁹ва дина гъадрарихъди Марфайихънана Мар’ямдихъна чвуччвун дердер зигуз гизаф жугъдар дуфнайи. ²⁰Иса гъюрайибдикан гъебхъубси, Марфа дишлади Дугъан улихъна гъягъюру, хъа Мар’ям хулаъ имийи.

²¹– Агъа, эгер Уву мушваъ айиш, йиз чве йикІидайи! – гъапи Марфайи Исайиз. – ²²Саки узуз агъязуз, хъа гъамус вушра, Уву Аллагъдикан фу ккун гъапишра, Дугъу Увуз тувди.

²³– Яв чве хъана гъудужвиди, – гъапи дугъаз Исайи.

²⁴– Гъиямат йигъан вари чІиви шлуган, думура гъудужвруб агъязуз, – жаваб туву Марфайи.

²⁵Исайи гъапи:

– Узу вуза чІиви хъувал ва уьмур. Фуж Узухъ хъугъраш, гъеле гъачІишра, яшамиш хъиди. ²⁶Хъа гъарсар, яшамиш шулади Узухъ хъугънайир абсрариьра йикІидар. Уву гъамдихъ хъугъурна?

²⁷– Ав, Агъа, – жаваб туврайи дугъу, – узу хъугъурза: гъаму дюн’айиз гъюз ккади айи ва, магъа дуфнайи Месигъ, Аллагъдин Бай, Уву вува.

Исайлан нивгъар алдахуб

²⁸Гъамци дупну, Марфайи, Мар’ямдиз жиниди дих дапІну, кІуру:

– Мялим гъамшваъ а, Дугъу увуз дих апІура.

²⁹Му гафар гъеерхъубси, Мар’ям гъудужвну, Дугъахъна гъягъюру.

³⁰Иса мегъел гъулаъ учІвнадайи ва Учв Марфайи кършуламиш гъапишв’ин илмийи.

³¹Мар’ямдихъди хулаъ ади ва думу ккарцури гъаши жугъдар, Мар’ям тяди кади гъудужвну чІатна удучІвуб дябкъну, думу накъвдихъна ишуз гъягъюра, кІури, хиял дапІну, дурарра дугъан къяляхъди гъягъюру. ³²Хъа Мар’ям, Иса хъайишвахъна дуфну, Думу гъяркъюбси Дугъан ликарикк ккархъру ва кІуру:

– Я Агъа, эгер Уву мушваъ айиш, йиз чве йикІидайи.

³³Мар’ям ва дугъахъди гъафи жугъдар дердлуди ишури дябкъну, кІван деринаризкъан Чазра язухъ дубхънайи Исайи гъерху:

³⁴ – Думу наан кивначва?

– Гъач учу улупидича, – гъапи дурари.

³⁵ Иса ишуру.

³⁶ – Лигайчва, фици Мугъаз думу ккундуш! – гъапи жугъдари чпин арайиъ.

³⁷ – Мугъу кур вуйириз рябкъювал тувну, – гъапи шли-вуш дураригъян сари, – Белки Дугъхъан Лазарра чИви шлуси аПуз шул?

³⁸ Иса хъана артухъ пашманвалиинди накъвдихъна гъюру. Накъв дюрхъсиб вуйи. Душвазди учІврушвахъ гъван гъипнайи.

³⁹ – Гъван гъадабгъай! – кІуру Исайи.

– Агъа, душаваъ майтин ниъ абхънашул, фицики думу кивхъан юкъуд йигъ улдубчІвна, – кІуру Дугъаз дукІнайирин чи Марфайи.

⁴⁰ Исайи дугъаз кІуру:

– Узу увуз гъапундаин: «Эгер уву хъугъри гъузиш, Аллагъдин гъунар рябкъидивуз», – кІури?

⁴¹ Гъван гъадабгъуру. Исайи улар зина заъру ва кІуру:

– Адаш, Увуз баркаллагъ кІураза, Увуз Узу ерхъбаз. ⁴² Увуз Узу гъарган ерхъурайиб агъязуз. Гъамушв'ин али халкъ Узу Уву гъаьнайибдихъ хъугъри пну, ачухъди кІурайиб вуйиз!

⁴³ Ва гъамци дупну, Исайи зарбди дих гъаПу:

– Лазар, удучІв!

⁴⁴ Хилар-ликар кафнаригъян гъидиржнайи, машиниира ирин чарч илипнайи Лазар накъвдиан удучІвуру.

– Думу гъюдурчай, гъит гъарахри! – гъапи дурариз Исайи.

Жугъдар Иса йикІуз

чалишмиш хъуб

⁴⁵ Мар'ямдихъна гъафи ва Исайи гъаПуб гъябкъю жугъдарикан гизафдар Дугъахъ хъугънийи. ⁴⁶ Хъа дурарикан, фарисийрихъна душну, Исайи гъаПубдикан ктибтударра гъидихънийи.

⁴⁷ Жугъдарин ахъюну маллийрна фарисийр чпин собрандиз уч гъаши:

– Ухъу гъаПину ккунду? – кІуйи дурари. – Му касди гизаф аьламатар улупура. ⁴⁸ Эгер Думу мици гъитиш, вари Гъадгъахъ хъугъди ва римлуйир гъафиган, дурари ихъ гъюкуматра ва ихъ халкъра терг аПиди.

⁴⁹ Каяфа кІуру ва гьадму йисан жугьдарин маллйирин ахюр вуди кадагънайи дурарикан сари кІуру:

⁵⁰ – Учву сабдинра гъавриъ ахърадарчва! Я кас, учвуз гъаз аьгьдарчвуз: учвуз ужу хьибди, эгер вари халкъдихъанди сар адми гъачІиш, вари жугьдар йихайиз?

⁵¹ Мурар Каяфайин хусуси гафар дайи: гьадму йисан думу жугьдарин маллйирин ахюрра вуди, дугъу пайгъамбриси гъапнийи, Иса халкъдихъанди йикІиди кІури, ⁵² ва неинки гъаму халкъдихъанди, хъа гъацира вари дюн'я вуйибси дарагънайи Аллагьдин веледар сабвалихъна хпан бадалира.

⁵³ Гьадму йигъхъан дурари Иса фици пуч апІуруш, фикир апІуз хьюгъру.

⁵⁴ Гьаддиз Иса жугьдарин арайиъ ашкарди лицури гъахъундар, ва гьадлин Думу, ичІи чюлин гъирагъдихъ хъайи Ефраим кІуру шагъриз душну, гьадушваъ Чан ученикарихъди гъузру.

⁵⁵ Жугьдарин Пасхайин машквар багахъ шулайи. Уълкейин варишвариан, чпи машквар хъайиз улихъна гунгъарихъан марцц апІбан бадали, гъациб аьдат тамам апІуз гизафдар Ерусалимдиз дуфнайи. ⁵⁶ Дурари, Иса агури, Аллагьдин хулаз уч духъну, чиб-чпигъ кІуйи: «Фици хиял апІурачва? Думу Пасхайин машквраз гъурдайкІана?»

⁵⁷ Ахъону маллйирина фарисйири Иса дисбан бадали, гъар шлиз Думу айишв аьгъю гъабхъири гьаддикан чпиз хабар дебккуб буйругъ тувру.

*Иса Чан дустарихъди
Вифанияйиъ хъуб*

12 ¹ Пасхайин машквар ккебгъуз йирхъуд йигъ ккимиди, Иса Чав чІиви гъапІу Лазар яшамиш шулайи Вифанияйиз гъору. ² Дурари Дугъан сагълугънаан хураг гъязур апІуру. Марфа суфрайихъ Исайин гъайгъушнаъ айи. Суфрайихъ хъайидарихъди Исайин багахъ Лазарра деънайи. ³ Мар'ямди, нард гъарин гизаф багъа вуйи марцци ягъ дубхну, Исайин ликарикан ктатуру ва Дугъан ликар чан кушарихъди кжикуру. Вари хал аьтринсиб ищи ниърахъди абцІру.

⁴ Исайин ученикарикан сари, хъасин Агъа масу туврури, Искариотдиан вуйи Симондин бай Ягъудайи кІуру:

⁵ – Гъаму ягъ, шубудварж арсран пулихъ масу тувну, пул касибариз пай апІуз гъаз шудайихъа?

⁶ Дугъу мици, касибарин гъаннаъ ади ваъ, хъа учв тІафал вуди хъпаз лигну гъапиб вуйи, гъаз гъапиш дугъахъ уртахъ вуйи пулин мажник хъайи ва саспиган, чан тямгъяр гъуркІуз, гъадму пуликан харж апІуйи.

⁷ Гъадмуган Исайи кІуру:

– Думу сикинди гъитай! Дугъу му ягъ Узу накъвдик кивру йи-гъаз гъязур дапІнайиб ву. ⁸ Касибар гъарган учвухъди хъиди, хъа Узу учвухъди гъарган хъидарза.

⁹ Жугъдарикан гизафдариз Иса душваъ айиб агъю дубхъну, Дугъу чІиви гъапІу Лазаризра лигуз кади, дураар Исайихъна гъюру. ¹⁰ Гъадмуган маллійрин ахъюдари Лазарра йикІбан къарар адабгънайи, ¹¹ гъаз гъапиш гъадгъулантина, кавхъирна маллійр гъитну, гизаф жугъдар Исайихъ хъугънийи.

***Ерусалимдиз гъюрайи Иса
тебрик апІуб***

¹² Хъайигъан машквраз гъафи халкъ, Иса Ерусалимдиз гъюруб деебхъну, ¹³ хурмайин гъарин кюлерра хъади, Исайин улихъна, гъамцдар чІигъар апІури, удубчІуру:

Агъайин ччвурнахъ гъюрайи Израилин Паччагъдиз
уж’вал ибшри!

¹⁴ Иса, саб гъудугъ дибихъну, гъаддиин элеуру, фицики Гирами китабарий дибикІна: ¹⁵ «ГучІ мапІан, Сиондин риш! Лиг, яв Паччагъ увухъна жигъил даждиинди гъиди».

¹⁶ Исайин ученикар сифте мидин гъаврий ахъундайи, хъа къанди Иса Аллагъдин аднаъ гъашиган, Иса гъамци гъюваликан Гирами китабарий дибикІнайиб дурарин кІваина гъафнийи, ва гъаци дурари Думу къаршуламишра гъапІнийи.

Адмийири Исайикан ктибтуб

¹⁷ Лазар чІиви апІруган, Исайихъди хъайидари дидин гъакънан варидариз ктибтури гъахъну, ¹⁸ гъаддиз халкъди Иса гъамци тебрик апІури къаршуламиш гъапІнийи, гъаз гъапиш варидариз гъадму аьлаMAT улупур Думу вуйибдикан деебхънайи. ¹⁹ Хъа фарисийири чиб-чпиз кІуйи:

– Рябкъюранчвуз, фукIа-мукIа апIуз ухъу къувватсуз ву. Вари Гьадгъахъди гъягъюра!

²⁰ Аллагъдиз икрам апIуз машквраз гъафидарин арайиъ гре-
карра айи. ²¹ Дурари, Галилей уълкейиъ айи Вифсайдаиан вуйи
Филип кIуру касдихъна дуфну, гъамци кIури саб тIалаб апIуру:

– Я ич ахъур, учуз Иса рякъюз ккунди ачуз.

²² Филипди душну Андрейиз, хъа дурар къюридра Исайихъна
душну, Дугъаз мидкан ктибтуру.

²³ Исайи гъапи:

– Аллагъдин аднаъ шлу Инсаниятдин Балин саяът улубкъну!
²⁴ Гъякълу вуйи гъякъ кIуразачвуз: сабан дяхнин удар жил’ина
абхъну дарчIиш, думу гъаци сабди гъубзди, хъа гъабчIиш, диди
бегъем мягъсул хибди.

²⁵ Шлиз чан уьмур багъади вуш, гъацири думу пуч апIура,
хъа шлиз гъаму дюн’яйин чан уьмур даккунди вуш, гъацири
думу ккудудубкIуру уьмриз уьбхюра. ²⁶ Фуж Йиз гъуллугънаъ аш,
гъит гъацир Йиз шилнаъди гъюри! Ва Узу наан аш, гъадушваъ
Йиз гъуллугъчира хъиди. Фуж Йиз гъуллугънаъ аш, гъацир Йиз
Адашди за апIиди.

Исайи Чан аьжаликан пуб

²⁷ Гъамус Йиз юкIв гъалабну абцIна! Фу пну ккунду Узу? Пи-
дикIан: «Я Адаш! Узу гъаму гъялнаккан уърх!» Саки Узу му
дюн’яйиз гъаддиз дуфназа – гъаму гъял бадали! Адлу апIин Яв
ччвур, Адаш!

²⁸ Гъадму арайиъ заваран дих атIабгуру:

– Адлу гъапIунза ва хъана адлу апIидиза!

²⁹ Гъадушвахъ дугъужнайи халкъ думу дихнахъ хъпехъурайи.
Садари, завар гъарахну кIурайи; тмундари, Дугъахъди малайик
гъулхну, кIуйи.

³⁰ Исайи дурариз жаваб вуди кIуру:

– Му дих Узуз вуйиб дайи, хъа думу халкъ бадали вуйи! ³¹ Му
дюн’яйин суд апIру вахт, магъа, хъубкънура ву. Гъамус му дюн’-
яйин гъакимдар (иблис) тина утIуккну хъиди! ³² Хъа Узу жилилан
за гъахъиган, Узу варидарихъди Узухъинди иб тувуз гъитдиза.

³³ Гъаму гафариинди Дугъу дурариз, Учв фициб аьжалиинди
йикIуруш, улупнийи.

³⁴ – Учуз Гирами китабарин Месигъ гьарган учухъди шлува-
ликан аьгъячуз, – гъапи халкъди. – Увхъан фици пуз шулвухъан,
Инсаниятдин Бай завариз зигиди, кІури? Ва фуж ву, Думу Ин-
саниятдин Бай?

³⁵ Исайи дуариз кІуру:

– СацІиб вахтнаџТан акв учвухъди гъубзидар. Гъаци вуйиган,
Учву мучІушну ккадраџбан бадали, сабан акуди имиди, гъара-
хай. Фицики фуж мучІушнаџди гъяраш, гъацириз учв наанди
илтІикІнашра, аьгъдар. ³⁶ Хъа сабан учвуз аку апІурамиди, аку
аквнахъ хъугъай ва аквнан веледар хъидичва!

Гъаму гафар дупну, Иса гъягъюру ва дуарихъан жин шулу.
³⁷ Дугъу дуарин улихъ гъамкъан аьламатар гъапІнушра, аммаки
дуар, дидизра дилигди, Дугъахъ хъугъдайи. ³⁸ Гъамци Ишя пай-
гъамбри дупнайи гафар тамам духъну ккундийи. Дугъу гъапнийи:

«Учхъан гъесбхъубдихъ фуж хъугъну, Агъа? Шлиз ачухъ гъабхъ-
нухъа Агъайин кьудрат?»

³⁹ Ва гъадиз дуар хъугъуз удукърудар дайи, хъана Ишайи
кІуруганси:

⁴⁰ «Аллагъди дуарин улар кур гъапІнийи, дуарин фикир хъун-
ти гъапІнийи, гъаци вуйиган, улар ади дярџбкърудар ва фикир-
ниинди гъавриџ адрахърудар. Гъаци ккундарш, Узухъинди илтІикІрийи,
ва Узу дуар сагъ апІидийза».

⁴¹ Ишайи му гафар, чаз улихъмиди Исайин адлувал гъябкъи-
ган, гъапидар вуйи.

⁴² Агъсакъларин арайиџра кмиди Исайихъ хъугънайидар цІиб
адайи, хъа дуаридидкан, фарисйири чпи мистариан утІрукк-
бан бадали, ачухъди кІурдайи. ⁴³ Адмийирин тярифар дуариз
Аллагъдин адлувалТан зина вуйи.

*Месигъди туву аьгъювалариинди
ичв суд хъибди*

⁴⁴ Исайи аьхю дихниинди гъапи:

– Фуж Узухъ хъугъраш, гъацир Узухъ хъугърадар, хъа Узу Гъау-
рихъ хъугъра. ⁴⁵ Шлиз Узу рякъюраш, гъацириз Узу Гъаур ря-
къюра. ⁴⁶ Узу акв вуза ва Узухъ хъугъру гъарсар мучІушнаџ гъуд-
рузбан бадали дюн’яйиз дуфназа. ⁴⁷ Эгер шлиз Йиз гафар де-
рхъну, дуар тамам дарапІиш, Узу гъацирин суд апІидиза, гъаз

гъапиш Узу дюн'яйиз суд апІуз ваъ, хъа думу уьбхюз дупнайир вуза. ⁴⁸Узу шли нигъ апІураш ва Йиз Гаф къабул апІуз даккни-риз, гъамустІанра судья а: Узу дупнайи Гаф – магъа судья, гъия-мат йигъан суд апІур! ⁴⁹Фицики Узу Йиз Узхъан гъапиб дариз – му Узу гъау Адашдин, Узуз вуйи амур ву, фу кІуруш ва фици кІуруш. ⁵⁰Узуз аьгъязуз: Дугъан амур – му зат ккудудубкІ-ру уьмур ву. Узу анжагъ Узуз Адашди йип гъапиб кІураза.

Исайи

Чан ученикарин ликар жикІуб

13 ¹Жугъдарин Пасхайин машквар багахъ шулайи. Исайиз, Чав му дюн'я дипну, Адашдихъна хътакру вахт улубкъна-йиб аьгъяйи. Му дюн'яйиъ Чандар вуйидар Дугъаз ккундийи, ва гъамус Дугъу дурарихъна вуйи Чан масанвалин къувват улупуз гъял гъапІнийи.

²Иблисди Искаротдиан вуйи Симондин бай Ягъудайин кІваъ Иса масу тувбан ният гъамустІанра ивнайи. ³Хябяхъдин уьл ипІ-ру вахтна Исайи, Адашди вари Чан хилиъ ивнайиб аьгъяди ва Учв Аллагъдихъан дупнайиб, Аллагъдихъна хътакурайиб аьгъяди, ⁴гъудужвну, Чан зиълан палат илдибтуру ва, дастамал гъадабгъ-ну, Чан къял'ан идибтІуру. ⁵Хъасин легниъ шид убзну, Иса уче-никарин ликар жикІуз хъюгъру ва къял'ан идибтІнайи дастам-лихъди кжикуру. ⁶Гъамци Иса Петрихънакъан хъуркъру. Ва Петри Дугъаз кІуру:

– Я Агъа! Увуз йиз ликар жикІуз ккунди айвуз?!

⁷– Узу гъапІраш, уву сабан гъавриъ адарва, – жаваб туву Исайи. – Къанди аннамиш апІидива.

⁸– Йиз ликар жикІуб?! Гъич хъибдар! – кІуру Петри.

– Эгер Узу дижрикІиш, сарун уву Йизур дарва! – гъапи Исайи.

⁹– Агъа! Дици вуш, неинки ликар, гъацира – хилар, кІулра! – гъевеслуди кІуру Петри.

¹⁰– Вари жан дижибкІнайидарин анжагъ ликар жикІубтІан лазим дар, дицир марцциди ву аьхир. Учвур марцциди вучва. Аммаки учвкан вари марццидар дар, – гъапи Исайи.

¹¹Исайиз Учв масу туврур аьгъяйи, гъаддиз Дугъу: «Учвкан ва-ри марццидар дар», гъапнийи. ¹²Хъа дурарин ликар гъижикІган,

алабхъну палат, хъана гъюн йивну суфраийхъ дахъиган, Дугъу кІуру:

– Узу учвуз гъаІнуш, гъадин гъавриъ гъахъунчва? ¹³ Учву Узуз «Агъа», «Мялим» кІуручва ва гъакъди кІурира ачва, гъаз гъапиш Узу якъинди гъадму хъузра вуза. ¹⁴ Гъаци вуйиган, эгер Узу – Агъайи ва Мялимди – ичв ликар гъижикІнуш, учвура чиб-чпин ликар жикІури ккунду. ¹⁵ Узу гъаІиганси, гъаци учвура апІбан бадали, Узу учвуз мисал улупунза.

¹⁶ Гъакълу вуйи гъакъ кІуразачвуз: гъуллугъчи чан ахъюртІан артухъ дар ва Гъаънайирра Учв ГъауртІан артухъ дар. ¹⁷ Ва гъамус учвуз му агъю дубхънайиган, эгер гъаци апІури гъашиш, бах-таврар хъидичва. ¹⁸ Узу учвкан варидарикан кІурадарза: Узуз агъязуз Узу кадагънайидар. Саки Гирами китабариъ дидикІнайи му гафар кІулиз удучІври: «Узухъди уъл гъипІур Узуз къаршу удучІвну». ¹⁹ Му хъайиз, мидиз улихъна Узу учвуз кІураза. Гъаци вуйиган, му ляхин улубкъиган, учву Узу Гъадму – Гъарган Айир – вуйибдихъ хъугъдичва. ²⁰ Гъакълу вуйи гъакъ кІуразачвуз: Узуз Гъаърайир шли къабул апІураш, гъацири Узуз къабул апІура, хъа шли Узуз къабул апІураш, гъацири Узуз му дюн’айиз Гъаур къабул апІура.

*Учв масу туврур
Исайи ашкар апІуб*

²¹ Гъамци дупну, Иса яман гъалабулугъназ гъюру.

– Гъакълу вуйи гъакъ кІуразачвузки, – гъапи Дугъу, – учвкан сари Узуз масу тувди.

²² Думуган ученикар, Думу шликан улхурайкІан кІури, гъавриъ адарди, сар-сарихъинди лигури гъузру. ²³ Исайин юкІв али ученикарикан сар Чан гъвалахъ гъюн йивну дахънайи. ²⁴ Симон Петри дугъаз, Мялим шликан улхураш Дугъхъан гъерх кІури, ишарат апІуру. ²⁵ Ва ученик Исайихънаси хъиркІну, гъерхру:

– Я Агъа! Думу фуж ву?

²⁶ – Узуз уъл кубснуну шлихъна тувиш, гъадму ву, – гъапи Исайи.

Дугъу улин къацІ гъабраъ хурагнак кубснуну, Искариотдиан вуйи Симондин бай Ягъудайихъна тувру. ²⁷ Гъаму къацІ хилиз гъадабгъубси Ягъудайиъ шейтІан убчІвру.

– Яв апІуз ккаийб ухди апІин, – кІуру дугъаз Исайи.

²⁸ Суфрайихъ хъайидар саркъан, Исайи дици гъаз гъапнуш, гъавриъ ахъундайи. ²⁹ Хъа Ягъудайихъ чпин уртахъ пул хъайиган, дуарикан сякъюдари: Исайи дугъаз: «ухъуз машквраз фукIа гъадабгъ» вая «касибариз фукIа тув», кIурайиси фикир апIуру. ³⁰ Уъл гъибису Ягъуда дишла хул'ан удучIвруу.

Йишв вуйи.

ЦIийи табшуругъ

³¹ Думу удучIвиган Исайи гъапи:

– Магъа гъамус Инсаниятдин Бализ Чан ад гъабхъну. Дугъан ад – Аллагъдин ад ву. ³² Эгер Дугъан ад Аллагъдин ад вуш, Аллагъдира Думу Чан адназ гъадагъиди ва зат хъугъужвидар. ³³ Эй Йиз лижан веледар! Узуз учвухъди хъуз дицикъан вахт имдар. Учву Узу агури хъидичва – му жарадариз гъапиб Узу учвузра кIураза: «Узу гъярушваз учвхъан гъюз хъибдар». ³⁴ Узу учвуз цIийи табшуругъ тувраза: сари-сар ккун апIинай, Узу учву ккун гъапIиганси, гъаци учвурра сари-сар ккун апIинай. ³⁵ Эгер ичв арайиъ масанвал ади гъабшиш, Учву Йиз ученикар вуйиб вардариз аьгъю хъибди.

³⁶ – Агъа, Уву наана гъягъюрава? – гьерху Дугъхъан Симон Петрийи.

– Узу гъягъюрайишваз сабан увхъан Узухъди гъюз хъибдарвухъан, – жаваб туву Исайи. – Хъа хъасин гъидива.

³⁷ – Я Агъа! – кIуру Петри. – Узхъан Увухъди гъамус гъюз гъаз шулдар? Увхъанди йикIузра узу гъязур вуза!

³⁸ Исайи гъапи:

– Узхъанди йикIузра?! Гъякълу вуйи гъякъ кIуразавуз: даттли уьйир дапIну ккудубкIайиз, шубуб ражари Узу аьгъюр даруз пидива!

Исайи Чан ученикар ккарицуб

14 ¹ Исайи варидариз кади кIуру:
– Гъит ичв юкIвариан шаклувалар удучIври! Учву Аллагъдихъ хъугърачва, гъаци Узухъра хъугъай! ² Йиз Адашдин ужагъдиъ гизаф хулар а. Эгер гъаци дайиш, Узу учвуз мидкан пидайза. Узу учвуз душваъ йишв гъязур апIуз гъягъюраза. ³ Узу гъушиган, учвуз йишв гъязур апIидиза. Узу наан шулуш, учвурра гъадушваъ

хъпан бадали, Узу хътакидиза ва учву Узухъна гъахидиза. ⁴Хъа Узу наана гъягъюраш, дина рякъ учвуз аьгъячвуз.

⁵– Агъа, Уву наана гъягъюраш, учуз аьгъдарчуз, – кІурайи Фомайи. – Гъаддиз учуз дина рякъ наънан аьгъю шул?

⁶Исайи жаваб туву:

– Узу вуза Рякъ, Узу вуза Гъякъ ва Уъмур. Анжагъ УзхъанминатІан Адашдихъна гъягъюз шулдар. ⁷Эгер учвуз Узу аьгъяш, Адашра аьгъячвуз. Гъамусдихъантина учвуз Думу аьгъячвуз ва гъяркънурa вучвуз!

⁸– Я Агъа! – кІуру Филипди. – Учуз Адаш улуп ва сарун учуз фукІара лазим дарчуз.

⁹– Узу учвухъди гъамкъан вахтна хъади, увуз Узу гъамусра аьгъю гъахъундарнуз, Филип? – жаваб туву Исайи. – Шлиз Узу гъяркънуш, гъадгъаз Адашра гъяркъну. Уву фици: «учуз Адаш улуп», кІурава?

¹⁰– Узу Адашдиъ, Адаш Узуъ айибдихъ уву хъугърадарна? Узу учвуз кІурайи гафар Узхъан кІурайидар дариз, хъа дурар кІурайир Узуъ айи Адаш ву, Чан ляхнар апІурайи. ¹¹Узухъ хъугъай: Узу – Адашдиъ, ва Йиз Адаш Узуъ а. Узухъ хъугъдарш, Узу апІурайи ляхнарихъкъана хъугъай. ¹²Гъякълу вуйи гъякъ кІураза-чвуз: фуж Узухъ хъугъраш, гъацири Узу апІурайи ляхнар апІиди ва УзутІан артухъдира кади апІиди, фицики Узу Адашдихъна гъягъюраза. ¹³Йиз ччвур дибисну учву ккун гъапІуб вари Узу тамам апІидиза, ва Адашди Чан ад Чан Бал’антина улупиди. ¹⁴Эгер учву Йиз ччвурназ дих гъапІиш ва фу ккун гъапІишра, Узу тамам апІидиза.

Гъякъвалин Рюгъ гъауб

¹⁵Эгер учвуз Узу ккундуш, Узу учвуз фу табшурмиш гъапІнуш, гъадму тамам апІинай. ¹⁶Узу Адашдикан ккун апІидиза ва Дугъу учвухъна жарар – Хъюгърур гъаьди. Думу аьсрариз учвухъди гъузди. ¹⁷Думу Хъюгърур – Гъякъвалин Рюгъ ву. Му дюн’-яйихъан Думу къабул апІуз хъидар, гъаз гъапиш Думу рякърур дар ва аьгъюр дар. Анжагъ учвуз аьгъячвуз Думу, Думу учвухъди хъа ва учвуъ а. ¹⁸Узу учву йитимарди гъитидарзачву, хъана учвухъна хътакидиза. ¹⁹СацІиб вахтналан дюн’яйиз Узу сарун рякъидар, хъа учвуз Узу рякъюри хъидичвуз: гъаз гъапиш Узу

яшамиш шулаза ва учвур яшамиш хьидичва. ²⁰ Ва гьадму йи-
гъан учвуз аьгью хьибдичвуз, Узу Йиз Адашди шулайиб, учву –
Узуъ, хъа Узу – учвуъ. ²¹ Шли Узхъан вуйи табшуругъар тамам
апІураш, гьадму ву Узу ккунир. Шлиз Узу ккундуш, Йиз Адашра
гьадгю ккун апІиди. Гъацир Узузра ккун хьидизуз ва гъацирин
улих ачмиш шули хьидиза.

²² – Я Агъа! – кІуру Искарлотдиан дару Ягъудайи, – Уву, им-
буну дюн'яйиз ктарди, учуз фици ачмиш хьидива?

²³ Исайи жаваб туву:

– Шлиз Узу ккундуш, гьадгю Йиз Гаф уьбхиди. Ва гьадмуган
дицир Йиз Адашдизра ккун хьиди, гьадмуган Узуна Думу сатІи-
ди гъацирихъна гьидича ва гьадгъаь яшамиш хьидича. ²⁴ Шлиз
Узу ккундарш, Йиз гафар уьрхидар. Учвуз ебхурайи Гаф Йизуб
дариз аьхир, хъа Узу гъау Адашдинуб ву. ²⁵ Узу учвуз му гъеле
учвухъди хъамидитІан гъапунза. ²⁶ Узу бадали Адашди учвуз гъа-
райи Хьюгърури – Гирами Рюгъну учвуз вариб улупиди ва Узу
учвуз гъапиб вари кІваин апІидичвуз. ²⁷ «Мясляаьт ибшри!» –
Узу кІуразачвуз гъарайири. Узу учвуз Йиз мясляаьт тувраза-
чвуз. Узу учвуз, инсанари туврубсиб мясляаьт туврадарзачвуз.
Ичв кІваан дердер адаай! ГучІ мапІанай! ²⁸ Узу учвуз «гъягъюра-
за» гъапиб учвуз гъеэбхъунчвуз, ва: «Узу учвухъна хътакидиза»,
гъапнур вауза. Эгер учвуз Узу ккундийиш, Узу Адашдихъна гъа-
райибдиин учву шад хьидийчва, фицики Йиз Адаш УзутІан ар-
тухъ ву. ²⁹ Узу гъамус гъаму вари улубкъайиз улихъна вари гъа-
пунза, ва гьадмуган, гъаму улубкъиган, учву Узухъ хъугъдичва!
³⁰ Сарун Узхъан учвухъди артухъ гафар апІуз хьибдарзухъан: са-
рун му дюн'яйин гъакимдар багахъ духъна. Йиз зиин дугъаз гъю-
кум адар. ³¹ Аммаки му дюн'яйиз аьгю дубхъну ккунду: Узуз
Йиз Адаш ккундайиб. Магъа гъаддиз Дугъу Узуз гъапиб вари та-
мам апІураза. Гъудужвай, гъягъюрхъа гъамушв'ан!

Иса тІумтІин шириз ухшар ву

15 ¹ Узу халис тІумтІин шир вуза, хъа Йиз Адаш тІумутІчи
ву. ² Уз'ин али бегъер дархру гъарсаб кюл Дугъу ктабтІу-
ру, хъа бегъер хруб, диди хъанара артухъди бегъер хпан бадали,
марщ апІуру. ³ Узу учвуз улупу Гафналантина учву сарун мар-
щидар вучва. ⁴ Узу учвуъ шлуганси, учву Узухъ йихъай. Кюлихъан

чав-чаланди бегьер хуз шулдар, думу ширнан пай вуди ккунду. Гъаци учвур Узуъ духъну ккунду. ⁵Узу – шир, хъа учву – кюлер. Анжагъ гъадмуноури, Узу чаъ айиганси, фуж Узуъ аш, бегьем бегьер хури шулу. Узу хътарш, учвхъан фукIа апIуз шулдар. ⁶Хъа фуж Узуъ адарш, дурар, багъдиан гатIахъну, ерщурайи кюлерси ву; дурар уч апIиди, цигъна гатIахъиди ва ургиди. ⁷Хъа эгер Узу учвуъ ва Йиз гафар учвуъ аш, учвуз фу ккундуш, гъадму тIалаб апIинай, учвуз вари тувди! ⁸Йиз Адашдин ад бадали ахъю бегьер хибдичва ва Йиз ученикар хъидичван. ⁹Узу Адашди фици ккун гъапIнуш, гъаци Узура учву ккун гъапIунза. Йиз масанвалиинди яшамиш йихъай! ¹⁰Эгер Узу учвуз табшурмиш гъапIуб учву тамам апIури гъашиш, Йиз масанвалиъ яшамиш хъидичва. Гъаци Узура гъапIунза: Узуз Йиз Адашди табшурмиш гъапIуб Узу тамам гъапIунза ва Адашдин масанвалиъди яшамиш шулаза.

¹¹Узу учвуз му гъаддиз гъапунза: Йиз шадвал ичвуб хъпан бадали, учву къикънягъди ацIну шлуси. ¹²Магъа Йиз учвуз ву-йи табшуругъ: Узу учву ккун гъапIиганси, сари-сар ккун апIинай. ¹³Дустарихъанди уьмур тувубтIан артухъ масанвал дюн'яйиъ адар. ¹⁴Эгер Узу учвуз табшурмиш гъапIуб учву тамам апIуруш, учву Узуз дустар вучва. ¹⁵Сарун Узу учвуз Йиз гьуллугъчийр пну дих дарапIарза – гьуллугъчийиз чан ахъюри гъапIраш агъдар ахир. Узу учвуз Йиз дустар пну дих апIураза. Йиз Адашдихъан агъю гъапIуб, Узу учвуз вари ктибтунза. ¹⁶Узу ктагъур учву дарчва, гъаму Узу вуза учву ктагъур, гъаму Узу вуза учву дюн'яйиз улупнайир, ва бегьер туврудар (учву вучва) – варитIан ужуб бегьер. Ва гъадмуган Йиз Адашди учвуз, учву ккун гъапIуб, вари тувди. ¹⁷Магъа Узу учвуз табшурмиш апIурайиб: сари-сар ккун апIинай.

Исайи Чан ученикариз
улихъмиди хатIаваликан пуб

¹⁸Эгер учву дюн'яйиз даккунди вуш, учвутIан Узу ухди даккун гъашиб агъю йибхъай. ¹⁹Учву му дюн'яйиндар вуди ккундийи, диди учву чандарси ккун апIидийи. Хъа учву му дюн'яйиндар даруган, гъаддиз учву дюн'яйиз даккунди ву (яна, Узу учву ка-дагъну му дюн'яйихъан жара гъапIунзачву). ²⁰КIваин апIинай,

Узу учвуз гъапундаин: «гъуллугъчи чан аьхюртѠан артухъ дар?» Эгер Узу утѠуккуйиш, учвурѠ утѠурккури хьиди. Эгер Йиз гафар тамам апѠуйиш, ичвѠа тамам апѠури хьиди. ²¹Амма гъамрар вари учвѠ Йиздар вуйиган апѠиди, гъаз гъапиш дурариз Узу Гъаур аьгъдар. ²²Эгер Узу дюн'яйиз гъафундаиш ва дурарихъди гъулхундаиш, дурар тахсиркрар хьидайи. Хъа гъамус дурарин чпи гъякъ вучѠ кѠурайивализ бин имдар. ²³Шлиз Узу даккунди вуш, гъацириз Йиз Адашра ккундар. ²⁴Эгер сарихъанра апѠуз даршлу ляхнар Узу гъапѠундаиш, гъадмуган дурар тахсиркрар хьидайи. Хъа гъамус дурариз Узу гъапѠдар вари гъяркъну, ва гъаци вушра дурариз Узура, Йиз Адашра даккунди ву. ²⁵Саки гъаци дубхъну ккундийи, дурарихъ хъайи Къанундиъ дибикѠнайи «Саб багънара адарди Узу даккунди ву» кѠуруб тамам хъпан бадали. ²⁶Саки учвухъна Хъюгърур гъафиган, яна Адашдихъан гъюрайи Гъякънан Рюгъ, Узу учвухъна Адашдихъан гъаъдиза – ва Думу Йиз шагъид хьиди. ²⁷Ва учвурѠ Йиз шагъидар вучвѠа, фицики садпи йигъланмина Узухъди хъачвѠа.

«Дурариз я Узу, я Йиз Адаш аьгъдар»

16 ¹УчвѠ хъугъвалихъан хътадахъбан бадали, Узу учвуз гъамрар гъапунзачвуз. ²УчвѠ мистариан утѠурккури хьиди. Гъациб вахт гъибдики, учвѠ йикѠрудари, чпи гъаци апѠбиинди, Аллагъдин гъуллугънаъ ача кѠури, фикир апѠиди. ³Дурари дици гъаддиз апѠидики, гъаз гъапиш дурариз я Узу, я Йиз Адаш аьгъдар. ⁴Хъа Узу учвуз гъамрар, вахт улубкъиган, Узу дурарикан ктитуб ичвѠ кѠваина гъюбан бадали, гъапунзачвуз. Сифте ражари дидкан учвуз гъапундайза, гъаз гъапиш учвухъди хъайза.

«Узу дурушиш, Хъюгърур гъидар»

⁵Хъа гъамус Узу Гъаурихъна гъяраза. Учвкан сарикъан: «Уву наана гъягъюрава?» – пну гъерхрадарчвѠа, ⁶гъаз гъапиш Узу учвуз вари ктибтиган, ичвѠ юкѠвар пашман духънайичвѠ. ⁷Хъа Узу гъякъ кѠуразачвуз: учвуз уж'вал бадали гъяраза. Эгер Узу дурушиш, Хъюгърур учвухъна гъидар. Хъа Узу гъушиш, Думу учвухъна гъаъдиза. ⁸Дугъу, гъафиган, дюн'яйин агълариз дурар гунагъвалин, дугъривалин ва Аллагъдин суддин дюзди гъавриъ адрувал улупиди. ⁹Узухъ хътругъруган, дурар гунагъвалин дюзди гъавриъ

адар. ¹⁰Узухьинди даруган, дулар дугъривалин дюзди гъавриъ адар, гъаци вуйиган, Узу Адашдихъна гъараза, ва учвуз Узу сарун рякъидарчвуз. ¹¹Гъаму дюн'яйин гъюкумдариин гъамустанра гъалиб духънашра, дулар Аллагъдин суддин дюзди гъавриъ адар. ¹²Узхъан учвуз хъана гизафдарикан пуз шуйзухъан, аммаки учвхъан дуларин гъаму ражари сабан гъавриъ ахъуз хьибдарчвухъан. ¹³Учвухъна Гъякъвалин Рюгъ гъафиган, Дугъу учву дюз рякъди гъахиди, рюгънан метлеб – гъубкІну вуйи гъякъвал ву, фицики Дугъу кІурайиб Чахъан дар. Дугъу анжагъ Чаз гъеебхъубдикан пици, Дугъу учвуз гъюз ккимбубдикан хабар дебккди. ¹⁴Дугъу Узу адлу апІиди, гъаз гъапиш Дугъу, Узхъан гъадабгъну, думу учвуз ачухъ апІиди. ¹⁵Вари Адашдиз айиб Йизуб ву. Магъа гъаддиз Узу: „Дугъу, Узхъан гъадабгъну, учвуз тувди“, гъапунза.

***Пашманвалин ерина
шадвал гъибди***

¹⁶Багарихъди Узу сарун рякъидарчвуз, цІиб вахтналан хъана рякъидичвуз.

¹⁷Ученикарикан сакъюдари чиб-чпигъ кІури гъахъну:

– Мугъан фикирнаъ фу ади мици кІурайкІан? Мугъу кІура: «Багарихъди Узу учвуз сарун рякъидарчвуз, хъа сацІиб вахтналан хъана рякъидичвуз». Ва гъамцира кІура: «Гъаз гъапиш Узу Адашдихъна гъараза». ¹⁸Хъа мидин фици гъавриъ ахъди – «багарихъди?» Му фтикан улхураш, ухъу гъавриъ адархъа.

¹⁹Исайиз аьгъяйи, дулариз Чахъан фтикан гъерхуз ккунди айиш ва гъаддиз Чав кІуру:

– Учву чиб-чпихъан гъерхрачва, Узу Йиз хиялнаъ фу ади мици: «багарихъди» ва «учвуз Узу сарун рякъидарчвуз, хъа цІиб вахтналан хъана рякъидичвуз» – кІурайкІан кІури? ²⁰Гъякълу вуйи гъякъ кІуразачвуз: ишидичва ва дердер зигидичва, хъа миди вуйи дюн'я шад хьибди. Учву пашман хьидичва, амма ичв пашманвал шадвализ хьибди. ²¹БицІир апІурайи дишагъли аьзабнакк шулу, фицики дугъан сяаьт улубкъна, хъа бицІир гъапІуриз аьзабар гъархру – дюн'яйиз цІийи инсан хъуб'ин думу шад шулу. ²²Гъаци учвур гъамус пашман вучва, саки учву Узуз хъанара рякъиди ва гъадмуган ичв юкІвар шадвали ацІиди, му ичв шадвал

сарихъанра дадабгъуз хьибдар. ²³Ва гъадму йигъан учву Уз'хъан сабдиканра гьерхидарчва. Гьякълу вуйи гьякъ кІуразачвуз: Йиз ччвур дибисну, учву Йиз Адашдихъан фу тІалаб гъапІишра, Дугъу тувдичвуз. ²⁴Учву мегьел фукІара Йиз ччвурнахъан тІалаб гъапІундарчва. Гъамус тІалаб апІинай – хьибдичвуз, ва учву шадвалихъди ацІдичву!

Дюн'яйин зиин гъалибвал

²⁵Мугагъназ Узу учвуз тахалусариинди кІури гъахъунза, хъа гъамус Узу учвуз, тахалусариинди дарди, Адашдикан ачухъди дупну ккуни вахт улубкъура. ²⁶Гъадму йигъан учву, Йиз ччвур дибисну, Дугъкан тІалабар апІидичва. Узу кІуразачвуз, учвхъанди Адашдиз ккарагидиза, дупну. ²⁷Ичв Узухъна вуйи ккуни-вализ дилигну ва Узу Аллагъдихъан дуфна кІури ичв хъугъна-йивализ дилигну, Адашдиз Чаз учву ккунду. ²⁸Узу му дюн'-яйиз Адашдихъан гъафунза ва гъамус, дюн'я дипну, Дугъахъна хътакураза.

²⁹– Ари гъамус Уву, тахалусариинди дарди, ачухъди кІурава, – гъапи Дугъаз ученикари. – ³⁰Увуз вари агъюбдин учу гъамус гъавриъ ахъунча. Увхъан гьерхайизра кмиди Уву жавабар туврава. Магъа гъаддиз Уву Аллагъдихъан дуфнайибдихъ хъугърача.

³¹– Аьхирки хъугъунчва? – гъапи жаваб вуди дурариз Исайи. – ³²Хъебехъай, Узу сарди гъитну, учву вари хулариз гьергру саят улубкъура. Амма Узу сар дарза, гъаз гъапиш Узухъ Йиз Адаш хъазухъ. ³³Узу му гафар, Узуъ учву мясляат абгри пну, гъапидар вуйиз. Му дюн'яйиъ учвуз дердер алахъидичвуз, аммаки миж макадабтІанай: Узу му дюн'яйиин гъалиб гъахъунза.

Исайин Чан Адашдихъди улхуб

17 ¹Му гафар гъапиган, Исайи завузди кІул за апІру ва кІуру: – Я Адаш! Йиз саят улубкъну. Яв Бай адлу апІин, Яв Бали Уву адлу апІбан бадали. ²Вари яшамиш шлубдин зиин Уву Дугъаз гъюкум тувунва. Уву Дугъахъна гъаьдариз гъаци Гъадгъура гьаргандин уьмур тувди. ³Хъа гьаргандин уьмур – му Уву, сар вуйи, гьякълу вуйи Аллагъ, ва Уву гъау Иса Месигъ агъюу апІувал ву. ⁴Узуз Уву табшурмиш гъапІу ляхин тамам дапІну, Узу Уву жилиин адлу гъапІунзаву. ⁵Ва гъамус, дюн'я ккебгъайиз

улихъна, Узу Увухъди хъайиган, Узуз фици ад айиш, гъациб адниинди Узу адлу апІин, эй Адаш. ⁶Уву, му дюн'яйиан адагъну, Узухъна туву адмийириз Яв ччвур ачмиш гъапІунза. Думу адмийир, Явдар вуйидар, Уву Узуз тувунва. Дурари Яв Гаф гъюбхну. ⁷Гъамус дурар, Уву Узуз тувуб вари Явуб вуйивалин, аьхирки, гъавриь ахъну. ⁸Уву Узухъди гъау гафар, Узу дурарихъна тувунза ва дурар дурари къабул гъапІну. Узу Увхъан дуфнайивалин дурар якъинтІан гъавриь ахъну ва Уву Узу гъаувалихъ хъугъну. ⁹Узу гъадрарин гъакънаан ккарагураза: Узу вари дюн'яйихъанди ккарагурадарза, хъа Уву Узухъна тувдари хъандитІан, гъаз гъапиш дурар Явдар ву, ¹⁰фицики вари Узуз айиб Явуб ву, ва вари Увуз айиб Йизуб ву. Гъадрариантина Узу Йиз ад улупунза. ¹¹Узу сарун му дюн'яйиь гъузрардарза, Узу Увухъна хътакураза, хъа дурар му дюн'яйиь гъузра. Эй гирами Йиз Адаш! Яв ччвурнан къувватниинди – Уву Узуз тувунва гъадму ччвур – дурар уьрх, Увуна Узу сар вуйиганси, дурарра сарси хъпан бадали. ¹²Яв ччвурнан къувватниинди – Уву Узуз тувунва гъадму ччвур – чпихъди хъайи вахтна Узу уьрхюри гъахъунза дурар. Узу гъюрхюнза дурар: аьжалихъна улупнайи сартІан гъайри фужІара гъакІундар, гъамци Гирами бикІбарин Гаф тамам дубхъну ккундийи. ¹³Хъа Узу гъамус Увухъна гъюраза. Узу сабан жилиин илмиза, му вари Узу гъаддиз кІураза, Йиз абцІну вуйи шадвал Узухъди дурарира пай апІбан бадали. ¹⁴Узу Яв Гаф дурариз улупунза, гъаддиз му дюн'яйи дурар даккун гъапІну, гъаз гъапиш дурар му дюн'яйиан даруган, Узу му дюн'яйиан даруганси. ¹⁵Узу Увкан дурар му дюн'яйилан гъадагъуб ккун апІурадарза, Узу ккун апІураза, дурар писвалихъан уьрхюб. ¹⁶Узу му дюн'яйиан даруганси, дурар му дюн'яйиан дар. ¹⁷Гъакъвалин къувватниинди дурар Яв гъуллугъниина жалб апІин, Гъакъвал – му Яв Гаф ву. ¹⁸Уву Узу дюн'яйиз фици гъаьнуш, Узура дурар му дюн'яйиз гъаунза. ¹⁹Гъадрар бадали, Узу Увуз дугъриданра дурар Явдар хъпахъди бахш гъахъунза. ²⁰Анжагъ Узу гъадрарихъандитІан ккарагурадарза, гъадрари гъапи Узкан вуйи гафналантина Узухъ хъугънайидарихъандира ккарагураза. ²¹Гъит дурар вари саб хилди ишри, Уву Узуь фици шулаш, хъа Узу Увуь фици шулаш, гъит гъадрар Ухъуь ишри. Ва гъит дюн'яйиз Узу Уву гъаьнайивал аьгъю ибшри. ²²Уву Узуз

туву ад Узу дурариз тувунза, Увуна Узу сар вуйиси, дурарра саб хилди хьпан бадали. ²³Узу дурариъ шулаза ва Уву Узуъ шулава. Гьит дурарра ижмиди сабхилди гьузри! Ва гьит дюн'яйиз аьгью ибшири Узу Уву гьаувал ва, Увуз Узу ккуниганси, Увуз дурарра ккунивал. ²⁴Я Адаш! Узуз ккундузуз, Уву Узуз тувдар Узу шлушваъ Узухьди духьну. Гьит дурариз Уву Узуз туву Йиз ад рябкьри. Фицики дюн'я арайиз хайиз Уву Узу ккун гьапунва. ²⁵Эй гьякьлу вуйи Йиз Адаш! Дюн'яйи Уву аьгью гьапундар, Узуз Уву аьгьязуз, хьасин Узу Уву гьауб дурариз аьгью гьабхьну. ²⁶Увуз Узу ккун масанвал гьадрариъра, Узу гьадрариъ фици аш, гьаци хьпан бадали, Узу дурариз Яв ччвур ачмиш гьапунза ва апидира вуза.

Иса дисуб

18 ¹Гьамци ккарагбалан кьяляхь, Иса, Чан ученикарра хьади, Кедрон кІуру дерейиантина багьдиъ айи йишваз гьягьюру. Дурар сагиди багьдиъ учІву. ²Иса масу тувуз ккуни Ягьудайиз му йишв аьгьюб вуйи – Исана ученикар дина кми-кмиди уч шуи. ³Ва магьа, римлуйирин эскрарин десте ва гьацира жугьдарин маллийрин ахьюдарина фарисйири гьау Аллагьдин хулан гьаравларра хьади, Ягьуда мина гьюру. Дурар вари яракьламиш духьнайи: дурарихь ца кайи гакІвларна фанисар хьайи.

⁴Исайи, Чаин улубкьруб аьгьяди, дурарин улихьна удучІвну гьерхру:

– Учву фуж агурачва?

⁵– Назаретдиан вуйи Иса, – жаваб туву дурари.

– Гьадму Узу вуза, – кІуру Дугьу.

Масу туврайи Ягьудара гьадрарихьди хьайи. ⁶Исайи: «Гьадму Узу вуза» гьапибси, дурар кьяляхь шулу ва жил'ина ахьру.

⁷– Учву фуж агурачва? – хьанара гьерхру дурарихьан Исайи.

– Назаретдиан вуйи Иса, – кІуру дурари.

⁸– Узу учвуз гьапунзачвузки: Гьадму Узу вуза, – гьапи Исайи. – Эгер учвуз Узу лазим вуш, гьаму адмийр деетай.

⁹Исайи гьаци гьапнийи, гьаз гьапиш Чав дупнайи гьаму гафар: «Уву Узуз тувдарикан, Узу фужкІара пуч гьапундарза», кІурудар тамам духьну ккундийи.

¹⁰ Гъадмуган ханжал хъайи Петри, думу уьчЮбгъну, маллийрин аьхюрин гъаравшиз йивну, дугъан иб ктабГуру. Гъаравшиз Малх кЮйи.

¹¹ – Ханжал чан халариъ ив! – гъапи Исайи Петриз. – Му аьзабарин зах Узуз Адашди тувунзуз. Мегер Узхъан думу дурубхъди гъибтуз шулин?

¹² Гъадмуган Аллагъдин хулан гъаравлари Иса дисуру ва йитГуру. ¹³ Сифте Думу гъадму йисан маллийрин аьхюр вуйи Каяфайин язна Гъаннайихъна хуру. ¹⁴ Эгер вари халкъдин ерина сар адми гъачИш ужу шул, дупну, жугъдариз насигъят тувур гъадму Каяфа вуйи.

Петри Исайиз
«Аьгъюр дарзуз» пуб

¹⁵ Симон Петрна сарсан ученик Исайин къяляхъди гъушнийи. Му ученик, маллийрин аьхюрихъди танишур вуйи ва думу Исайихъди кавхайин гъягътиъ учИвнийи. ¹⁶ Хъа Петр урарин чIатинди гъузру. Хъасин гъадму кавхайиз таниш ученик удучIвну, урарихъ хъайи гъараваш шурахъди дулхну, Петрра гъягътизди аьру. ¹⁷ Ва гъамшвахъ му шуру Петриз кЮру:

- Хъа уву, гъаписи даршул, гъатму адмийин ученик дарна?
- Ваъ, – пну жаваб туву Петри.

¹⁸ Аьхъюди вуйи. Гъаравшари ва гъараваш дишагълийири, алапIрушвахъ цIа алапIну, мани апIуз хъюгъю. Петрра дурарин багахъ дугъужвнайи ва мани апIурайи.

Исайихъан силис гъадабгъуб

¹⁹ Кавхйири Исайихъан Дугъан ученикарикан ва Дугъу улупурайи аьгъюваларикан гъерхрайи.

²⁰ – Узу варидарин улихъ ачухъди гъапунза, – жаваб туву Исайи. – Вари жугъдар гъюру мистаъ Узу гъарган аьгъювалар улупури гъахъунза. Узу фукIара гъитIибкIну, жиниди улупундарза. ²¹ Гъаци вуйиган, Узхъан гъаз гъерхрачва? Узу фтикан гъапнуш, ебхъурайидарихъан гъерхай. Дурариз аьгъя, Узу фу гъапнуш.

²² Дугъу гъамци гъапиган, багахъ дийигънайи гъаравларикан сари Исайин машнягъян йивуру ва кЮру:

- Фици гафар апIурава кавхайихъди?!

²³ – Эгер Узу фу-вуш жараси гьапнуш, йип Узу фтин дюз дарш, – гьапи Исайи. – Хъа эгер гьякъ кІураш, гьаз Узуз йи-вурава?

²⁴ Гьадмуган Гьаннайи, Иса йитІну имиди, маллийрин ахюр вуйи Каяфайихъна гьяъру.

Петри Иса кьюбни ражарира
«Аьгъюр дарзуз» пуб

²⁵ Хъа Симон Петр чаз мани аПІури дугъужвнамийи.

– Ич хиялиан, увура Дугъан ученикарикан вуйва? – гьерхру дугъъан.

– Ваъ, – жаваб туву Петри.

²⁶ – Уву дайнахъа узуз багъдиъ Дугъахъди гьяркъюр? – гьерхру Петри иб кдабтІу гьуллугъчийин багахълуйи.

²⁷ Петри хъана дарза кІуру, ва гьадму сьаьт даттли уьйир аПІуру.

Пилатдин силис

²⁸ Гьирин ухди Иса, Каяфайин хул’ан адаъну, Римдин гьюкум-дарин дараматариз хуру. Жугъдар, чпи чиркин духъну, Пасхайин машквар аПІуз хьибдар кІури, дараматдиъ учІвундайи. ²⁹ Гьаддиз гьякимдар Пилат учв дурарихъна удучІуру.

– Учву узухъна духнайи му Кас фтин тахсир аПІурачва? – гьерхру дугъу.

³⁰ – Эгер Думу тахсиркар дайиш, учу Думу Увухъна суд аПІуз дархрийча, – жаваб туву дурари.

³¹ – Думу учвухъна гьадагъай ва ичв закондиинди суд аПІинай, – гьапи Пилатди.

– Учуз фужкІара аьжализ тувуз ихтияр адарчуз, – гьапи дурари.

³² Гьамци гьабхънийи, гьаз гьапиш Исайи, Чав улихъмиди Учв фициб аьжалиинди йикІуруш, гьапи гафар тамам духъну ккундийи.

³³ Пилат дараматдиз хътакуру ва, Исайизра дих даПІну, гьерхру:

– Уву «жугъдарин Паччагъ» вуна?

³⁴ – Гьаци уву кІурана, даршиш думу увуз Узкан жарадари гьапиб вуйин? – гьерху Исайи.

³⁵ – Узу жугъуд вуйинхъа? – хътГурчву Пилат. – Гъаму Яв ватанагълийири ва кавхьири Уву узухъна тувну. Уву гъациб фу гъапунва?

³⁶ – Йиз Паччагълувал му дюн'яйиан дар. Эгер Йиз Паччагълувал гъаму дюн'яйиан вуйиш, Йиз гьуллугъчьири, Узу жугъдарин хилиъ адрахъбан бадали, чпихъан шлуб апИдийи. Ваъ, Йиз Паччагълувал мушв'ан дариз, – гъапи Исайи.

³⁷ – Гъаци вуйиган, фици-вушра Уву Паччагъ вуна? – гьерху гьадмуган Пилатди.

– Узу паччагъ ву, уву кІурава. Узу гьаддиз бабкан гъахъунза ва гьаддиз дюн'яйиз гъафунза: гъякъвал улупбан бадали. Шлиз ккундуш гъякъвал, гьарсариз Йиз дих ебхъура, – гъапи Исайи.

³⁸ – Хъа гъякъвал фу ву? – гьерху Пилатди. Ва гъамци дупну, думу хъана жугъдарихъна удучІву.

– Узуз му Касдик гъич саб тахсирра бихъурадарзуз, – гъапи дугъу.

³⁹ – Учвуз гъациб аьдат ачвуз: Пасхайин машквраз дидиснайидарикан сар деетуб. Узу учвуз дидиснайидарикан сар Пасхайиз деетурза. «Жугъдарин Паччагъ» деетурза, ккундунучвуз?

⁴⁰ – Думу ваъ! Варава деет! – хъана дурари чИгъар апІуз хъюгъю.

Варава гъачагъ вуйи.

«Думу дариз зиг»

19 ¹Гьадмуган Пилатди, Иса хъади душну, Думу урчвуз гьитру. ²Эскрарира, азарикан таж дапІну, Дугъан кІул'ин улубкІуру ва гъюнарихъ аку-уьру халат хъипру. ³Дурар Дугъахъна гъюйи ва кІуйи:

– Яшамиш ишри «жугъдарин Паччагъ!» – ва гъамци кІури, Дугъан машнягъян йивуйи.

⁴Хъана Пилат удучІуру.

– Мугъак узуз гъич саб тахсирра бихъурадарзуз, учвуз аьгъю хъпан бадали, магъа узу Думу ичв улихъна адаураза, – гъапи Пилатди.

⁵Ва гьадмуган, азарикан гъапІу таж ва аку-элвен халат хъади, дурарихъна Иса удучІуру.

– Магъа Думу Адми! – гъапи дурариз Пилатди.

⁶ Хъа кавхйирина гъравлари, Иса гъяркъюбси, чИгъар апІуру:
 – Хачриина Думу! Хачриина!
 – Думу учву гъадагъну, дариз зигай! – кІуру дурариз Пилатди. – Узуз Мугъак саб тахсирра бихъурадарзуз.

⁷ – Учуз закон ачуз, – гъапи жугъдари, – закондиинди Думу дукІну ккунду, гъаз гъапиш Дугъу, Учв Аллагъдин Бай вуза, гъапну.

⁸ Му гафар гъеерхъиган, Пилатдиз хъана артухъди гучІ шулу.
⁹ Думу хъана дараматдиз хътакуру ва Исайихъан гъерхру:
 – Уву наънан вува?

Амма Исайи фукІара гъапундар.

¹⁰ – Гафар апІуз ккундарнуз? – кІуру Пилатди гъадмуган. – Увуз абгъдарнузхъа, Уву деетувал йиз гъюкмий айиб ва Уву хачриин дариз зигувалра йиз гъюкмий айиб?

¹¹ Исайи жаваб туву:

– Йиз зиин яв гъич саб гъюкумра даршлийи, эгер увуз думу зиълан тувнадайиш. Ва гъаддиз Узу яв хилиз масу тувурин гунагъ хъана зурбабуб ву.

¹² Гъаму гафарин къяляхъ Пилат Иса азад апІуз чарйир агбахъ шулу. Хъа жугъдари чИгъар апІуру:

– Эгер уву Думу деетиш, уву Цезар-паччагъдин дуст дарва! Фуж учв паччагъ вуза кІурайир, думу Цезар-паччагъдиз къаршу гъедергурайир ву!

¹³ Гъамцдар гафар гъеерхъу Пилат, Исара адаъну, суд апІрушв'ин деъру. Думу йишваз «Гъвандин тахт» кІуру, жугъуд чІалниинди: «Гаввафа».

¹⁴ Му ляхнар Пасхайин машквар ккебгъайиз улихъна, жвуми йигъан лисунган шулайидар вуйи.

– Лигай, магъа ичв паччагъ! – гъапи Пилатди.

¹⁵ – ЖвартІ апІин Думу! ЖвартІ! Хачриина! – гъарйир гъапІу дурари.

– Гъаци вуйин? Ичв паччагъ узу дариз зигну ккундунчвуз? – кІуру Пилатди.

Цезарилан гъайри, учуз жара паччагъ адарчуз! – жаваб туву дурари.

¹⁶ Ва гъадмуган Пилатди, абхирки, Иса дариз зигбан бадали жугъдарихъна тувру. Эскрарира, Иса дидисну, хъади гъахуру.

Хачриин Исайин аьжал

¹⁷ Дугъу «УнтIаъ» (жугъуд чIалниинди «Голгофа») кIуру йишвахънакъан Чаинди Чав карсру хачра дубхну ккундийи. ¹⁸ Гъадушв'ин Думу къумарихъди хачрак карсру, хъа Дугъахъди къюрсана – сар арччул, гъатмунурсана гагул терефнахъанди карсру, хъа Иса – дурарин къялаъ.

¹⁹ Пилатди хачрак дибикIнайи табличкара кебхуз буйругъ тувру. Душвак дибикIнайи: «Назаретдиан вуйи Иса, жугъдарин паччагъ».

²⁰ Му бикIуб гизаф жугъдари гъурхнийи, Иса дариз дизигнайишв шагърихъан ярхлаъ адайи: ва душвак жугъуд, латин ва грек чIалариинди дибикIнура айи. Жугъдарин кавхйири Пилатдиз гъапи:

²¹ – «Жугъдарин паччагъ» кIури мибикIан. «Гъаму адмийи учв жугъдарин паччагъ вуза кIура», – пну, бикI.

²² – Узу, фу дибикIнаш, дибикIназа, – жаваб туву Пилатди.

Тупут ипуб

²³ Иса дариз гъизигъан, эскрари, Дугъан халат гъадабгъну, юкъубишваз пай апIуру – гъарсар эскриз саб. Дурари Исайин балахунра (кIанккан алабхъру ккуртт) гъадабгъуру. Думу гъибирхушв ктарди заълансина дубхнайиб вуйи.

²⁴ – Му чIябгъидархъа, шлиз удубчIвуруш, тупут ипиш ужу шул, – гъапи дурари чиб-чпин арайиъ. Гъамци, Гирами китариб дидикIнайи му гафар тамам гъахънийи: «Йиз палтар дурари чпин арайиъ пай гъапIнийи, Узу алабхънайибдин тупут ипнийи». Чан гъаци эскрари апIузра гъапIнийи.

Исайи Чан жан тувуб

²⁵ Иса керхнайи хачран багахъ Дугъан дада, дадайин чи, Клеопдин шив Мар'ям ва Магдалайиан вуйи Мар'ям дийигънайи. ²⁶ Чан дада ва душвахъ хъайи Чан юкIв али сар ученик дяркъну, Исайи дадайиз кIуру:

– Дишагъли, магъа яв бай. – ²⁷ Хъасин ученикдизра кIуру:

– Магъа яв дада.

Гъаддихъанмина ученикди Исайин дада чяхъна гъадагъуру.

²⁸ Исайи, вари ляхнар Гирами китабарий дидикІнайиси духь-найиб аьгъяди, кІуру:

– Дахаргназу!

²⁹ Душвахь чяхрин сиркейихьди абцІнайи гажин хъайи. Иссоп рукнан кюлигь чяхрин сирке дизигнайи мачалкасиб гьивну, эскрари Дугъан кІвантІарихьна хуру.

³⁰ Исайи, сиркейикан дубхъну, кІуру:

– Тамам гьабхъну!

Ва, кІул кибхну, Дугъу рюгь туву (Аллагъдиз).

***Гирами китабарий дибикІнайиб
тамам хьуб***

³¹ Му жвуми йигъан гьабхьиб вуйи, ва жугьдарин гьякимариз дариз дизигнайидарин майтар султ йигъаз хачарик керхну гьитуз ккунди адайи, фицики гьаму султ йигъан дурадин ахью вуйи Пасхайин машквар ккебгърайи. Гьаддиз дуради Пилатдикан, керхнайидарин ликар дюргъну, дуради хачракан ктагъуб тІалаб гьапІнийи. ³² Гьадмуган эскрар дуфну, Исайихьди дариз гьизигдарикан сарпирин ликар уьргъюру, хьасин – кьюрпирин. ³³ Хъа Исайихьна гьафиган, лигуруш, Думу дукІнайи, ва гьаддиз Дугъан ликар дюрюргъди гьитру.

³⁴ ДукІну ашра, эскрарикан сари Дугъан гьвалаь жида убччв-ру, ва дишла ифина шид удубчІвуру.

³⁵ Му вари чан хусуси улариинди гьабкью адмийи, учвура хьугъбан бадали ктибтура. Дугъан шагьидвал гьакълуб ву, чав гьякь кІурайивал дугъаз аьгья. ³⁶ Гьамци Гирами китабарий дибикІнайибра тамам гьабхьнийи:

«Дугъан гьич саб кІурабра дьобгъну хьибдар». ³⁷ Гирами китабарин жара йишваъра кІура: «Шлиь жида убччвнуш, Гьадгъаз лигури хьиди».

Исайин беден накъвдиь ивуб

³⁸ Мидин кьяляхь, жугьдарин гьякимарихьан гучІури жиниди, Исайин ученик гьаши Аримафейийан вуйи Юсуф кІурури Пилатдикан, Исайин беден ктабгъуз ихтияр тІалаб апІуру. Пилатди ихтияр тувиган, дугъу, душну, беден хачракан ктабгъуру. ³⁹ Мина, саб фулан йишвну жиниди Исайихьна гафар апІуз гьафи

девлету кас Никодимра гъюру. Дугъу варж литр ицци ний хъа-
йи ягъарна, мирра рукнанна алоэ укІан кибикънайи ччим ху-
ру. ⁴⁰Жугъдарин накъвдик кивруган, аьдат вуйиси, дурари Иса-
йин беден гъадму ягъар дизигнайи ирин кафнигъян гъибир-
журу. ⁴¹Иса дариз гъизигу йишвахъ багъ хъайи, хъа багъдиъ
саркъан мегъел кивнадру накъв айи. ⁴²Султ йигъан улихъ хъа-
йи йигъ вуди хъпаз ва накъв багахъ хъайивализ дилигну, ду-
шваъ Иса кивру.

*Исайин беден
накъвдиъ имдар хъуб*

20 ¹Гъяфтайин садпи йигъан гвачІинин ухди, мучІуди имиди,
Магдалайиан вуйи Мар’ям накъвдихъна гъюру ва, дугъаз
накъвдин айтІинди учІврушвахъ гъипнайи гъван гъидипнади
рябкъюру. ²Думу жаргъури дуфну, Симон Петризна ва Исайин
ккунди гъаши жара ученикдиз кІуру:

– Агъа накъвдиан гъурхну, аьгъдарчуз наана гъурхнуш.

³Петрна гъадму ученик накъвдихъна жаргъуру. ⁴Дурар кю-
ридра ккажагъуру, хъа ПетрІан тмуну ученик зарбди жаргъуйи,
ва думу накъвдихъна сарпирди хъуркъру. ⁵Думу ис алахъну ли-
гуру, фу лигурва: душваъ (майит диврушв’ин) кафнарІан адар,
амма думу накъвдин айтІІ учІвундайи.

⁶Дугъахъна Симон Петрра хъуркъру. Думу накъвдиъ учІвру –
душваъ дугъаз дипнайи кафан ва ⁷Исайин кІул илибтІнайи чІу-
лар рякъюру. Му чІулар кафнихъан тина йишвахъ дидиржну
дирчнайи. ⁸Сифте накъвдихъна хъуркъу тму ученикра айтІна
учІвру. Мурар гъяркъиган, думура хъугъру. ⁹Аммаки дурар сабан
Гирами китабарий дибикІнайибдин гъаврий адайи. Хъа дурарий,
Иса чІиви хъиди, кІури дибикІна.

Иса чІиви хъуб

¹⁰Ученикар хулаз хътакуру.

¹¹Хъа Мар’ям чІатинди дугъужвнайи ва ишурайи. Ва, ишура-
миди, ис алахъну, накъвдизди лигуру, ¹²дугъаз, Исайин беден
алди гъабши йишв’ин лизи ккурттар али кюр малайик рякъю-
ру: сар кІулихъ жвурнахъинди, тмунур ликар гъашишвахъинди
деънайи.

¹³ – Эй дишагъли, гъаз ишурава? – гьерху малайикари.

– Йиз Агъа гьурхну, хъа наана вуш, агъдарзуз, – жаваб туву дугъу.

¹⁴Гъаму гафар кІурамини Мар'ям къяляхъинди илтІикІуру, фу лигурва: чан улихъ Иса дийигъна. Аммаки думу му Иса вуйибдин гъаврихъ ахъундайи.

¹⁵ – Эй дишагъли, гъаз ишурава? – кІуру дугъаз Исайи. – Фуж агурава?

Мар'ямди, му багъбанчи вушул пну хиял дапІну, Дугъаз кІуру:

– Йиз ахъюр, эгер уву Думу гъашв'ан адагъну гьурхнуш, йип узукна, наан дитнуш, узу Думу гъадагъурза.

¹⁶ – Мар'ям! – кІуру Исайи.

Мар'ям илдицуру.

– Раввуни! (Жугъуд чІалниинди: «Мялим»), – пну, чІигъ апІуру Мар'ямди.

¹⁷ – Узук мукучан! – кІуру дугъаз Исайи. – Узу сабан Йиз Адашдихъна хъадакнадарза. Уву, душну, Йиз чвйириз: «Узу Йиз Адашдихъна ва ичв Адашдихъна, Йиз ва ичв Аллагъдихъна хътакураза», кІура, йип.

¹⁸Магдалайиан вуйи Мар'ям ученикарихъна гьюру ва дуариз кІуру:

– Узуз Агъа гьяркъюнзуз!

Ва дугъу чаз Исайи гъапиб кІуру.

Иса ученикариз ачмиш хъуб

¹⁹Гьяфтаин гъадму садпи йигъан хябяхъган Исайин ученикар, жугъдарин гьакимдрарихъан гучІбу раккнарра хъяркъну, саб хулаъ уч духънайи. Мушваъ Иса учІвру ва дуарин арайиъ дугъжвур:

– Мясляаът учвуз! – гъапи Дугъу. ²⁰Дугъу Чан хиларна гъвал улупуру. Агъа гьяркъю ученикар шад шулу.

²¹ – Мясляаът учвуз! – текрар апІуру Дугъу. – Адашди Узу фици гъаънуш, гъаци Узу учвур гъаъраза.

²²Гъамци дупну, Дугъу дуариин уф илитуру ва кІуру:

– Гирами Рюгъ къабул апІинай! ²³Учву шлин гунгъарилан хил алдабгъиш, гъадгъан алдабгъну хъибди, хъа шлиин гъитиш, гъадариин гунагъ гъубзди.

Фомаин хътругъувал

²⁴ „КІвятІях“ кІуру лакІам хъайи йицІикъюрікан Фома кІуру сар, Иса ачмиш шлуган, дурарихъди хътайи.

²⁵ – Учуз Агъа гъяркъюнчуз! – кІуру дугъаз тмуну ученикари.

– Дугъан хилариин къумари гъиту урхъар дярякъди, дурарихъдузу йиз тІуб удрубччвди ва йиз хил Дугъан гъвал’ан жидаи иди-пу зийниъ идричвди, мидихъ хътругъарза! – жаваб туву дугъу.

²⁶ Саб гъяфтайилан Исайин ученикар хъанара уч шулу. Му ражари дурарихъди Фомара хъайи. Раккнар хъяркънашра, хулаъ Иса учІвру ва, дурарин къялаъ дийигъну, кІуру:

– Мясляаџт учвуз!

²⁷ Хъасин Фомаиз кІуру:

– ТІуб гъачІабкк! Магъа Йиз хилар. Хил гъачІабкк ва гъвалак зийниъ убччв! КІвахъни махъан, аммаки хъугъ!

²⁸ – Йиз Агъа ва йиз Аллагъ! – гъарайниинди гъапи Фомаи.

²⁹ – Уву хъугъунва, гъаз гъапиш Узу гъяркъюнвуз? Аммаки хушбахтаврар ву гъадрар, Узу дярякъди, хъугъдар! – кІуру дугъаз Исайи.

Югъанди гъаз

му китаб гъибикІну

³⁰ Исайи дурарин улихъ гъаму китабдиъ дидикІну адру хъана гизаф аьлааматарра улупну. ³¹ Аммаки гъаму вари дибикІнайиб, учву Иса Месигъ вуйибдихъ, Думу Аллагъдин Бай вуйибдихъ хъугъри пну ва Дугъахъ хъугъбиинди учвуз зат ккудудубкІру уьмур хъпан бадали дибикІнайиб ву.

Иса ургур ученикдиз

ачмиш хъуб

21 ¹ Хъасин Тивериад гъюлин гъирагъдихъ Иса Чан ученикари-риз хъана ачмиш шулу. Думу магъа гъамци гъабшиб ву.

² Симон Петр, КІвятІях кІуру лакІам али Фома, Галилей уьлке-йиъ айи Кана шагъриан вуйи Нафанаил, Зеведейин къюрід ба-яр ва Исайин къюр жара ученикар – вари сатІиди уч шулу.

³ – Узу балугъар дисуз гъараза, – кІуру дурариз Симон Петри.

– Учурар увухъди гъюрча, – кІуру имбударира.

Дурар душну люткейиъ эъру, аммаки думу йишван дурари фукIара гьибисундайи. ⁴Хъа аку хьуз хьюбгьиган, гьирагъдихъ Иса дугъжвнайи. Саки му Иса вуйибдин ученикар гъавриъ ахънадайи.

⁵ – Дустар, лисуз фукIа-мукIа гьибисунчва? – гьерхру дурари-хъан Исайи.

– Ваъ, – жаваб туву дурари.

⁶ – Чул люткейин арччулну гъвалхъанди ккипай, ва дисидичва, – кIуру Дугъу.

Дурари чул ккипру – гизаф балугъар ади хъпаз, дурарихъан чул ккадабгъуз шуладайи.

⁷ – Му Агъа ву! – кIуру Петриз Исайин юкIв али сар ученикди. Му Агъа ву пну гъеобхъубси, Петр чан гъяцIли жандин али плашдин канчIар зина ккаъну, йитIну, штузди урсру.

⁸ Хъа тмуну ученикар, балугъари абцIнайи чулра хъчIюбхюри, люткейиъди гьирагъдихъна гъюру. Гьирагъдихъна ярхла дайи – варж метркъан. ⁹ Гьирагъдихъна ктучIвиган, дурариз кархънайи аржлар рякъюру, дурариин балугъ илипнайи ва гъвалахъ уълра хъайи.

¹⁰ – Учву гьидистарикан сякъюбсана балугъ акъинай, – кIуру дурариз Исайи.

¹¹ Симон Петри, люткейихъна душну, чIатху балугъарихъди абцIнайи чул хъчIюбхюру. Дидиъ варжна хьуцIурна шубуб балугъ айи. Ва гъамкъан гизаф балугъар ади гъахънушра, чул гъячIябгъюндайи.

¹² – Деай гьириндин уъл ипIуз, – кIуру дурариз Исайи.

Ученикарикан сарира Дугъхъан, Думу фуж вуш, гьерхундайи. Думу Агъа вуйиб дурар дишла гъавриъ ахънийи. ¹³ Исайи дуфну, гъадабгъну уъл, дурариз пай апIуру, ва балугъра пай апIуру. ¹⁴ Гъаму Иса, дукIну чIиви гъахъихъанмина, Чан ученикариз ачмиш шули шубубпи раж вуйи.

Исайин Петрихъди улхуб

¹⁵ Дурари гьирин уъл ипIалан къяляхъ, Исайи Симон Петриз кIуру:

– Я Югъаннайин бай Симон, увуз Узу гъамраризтIан гизаф ккундунуз?

– Ав, Агъа, узуз Уву ккуниб Увузра агъявуз, – жаваб туву Петри.

– Йиз ччилар уърх, – кІуру Исайи. ¹⁶Къюбпи ражарира Исайи Петрихъан гьерхру:

– Я Югъаннайин бай Симон, увуз Узу ккундунуз?

– Ав, Агъа, узуз Уву ккуниб Увузра агъявуз, – жаваб туву Петри.

– Йиз марччарин гъайгъу зиг.

¹⁷Ва шубубпи ражарира Исайи дугъаз кІуру:

– Я Югъаннайин бай Симон, увуз Узу ккундунуз?

Дугъу, Учв ккундунуз кІури шубубпи ражнур гьерхиган, Петриз ищру апІуру.

– Я Агъа, Увуз вари агъявуз, – кІуру дугъу Исайиз. – Узуз Уву ккуниб Увуз агъявуз.

– Йиз марччар уърх, – кІуру Исайи. – ¹⁸Гъякълу вуйи гъякъ кІуразавуз: уву жигъилди айиган, яв чІул уву идибТІну, увуз ккунишваз гъягъюйва. Хъа къаби гъашиган, хилар гъатІарцидива, жарари яв чІул идибТІиди ва увуз даккнишваз хъади гъахидиву.

¹⁹Гъаму гафариинди Исайи, Петри фициб аъжалиинди Аллагъ адлу апІуруш, думу учв гъавриъ ахъбан бадали, дугъаз чаз гъапнийи. Ва гъадму гафарихъан Петриз кІуру:

– Узухъди гъач!

²⁰Петр къяляхъинди илдицуру ва дугъаз Исайин юкІв али ученик рякъюру. Дугъу хябяхъдин уъл ипІурайи вахтна Исайихънаси гъачІарккну: «Агъа, Уву шли масу тувди?» – кІури гьерху гъадму ученик вуйи. ²¹Ва думура чпихъди гъюрайиб дяркъну, Петри Исайихъан гьерхру:

– Я Агъа, хъа мугъкан фу хъибди?

²²– Узуз думу, Узу хъадакн гъайизкъан, яшамиш шули гъузну ккунди шул. Хъа яв фу хъаяв дугъахъ? – жаваб туву Дугъу. – Уву Узухъди гъач!

²³Магъа гъаддиз гъардшарин арайиъ, думу ученик йикІрур дар, кІуру хабар арабгънийи. Аммаки Исайи, думу йикІидар кІури гъапундайи. Дугъу анжагъ: «Узуз думу, Узу хъадакн гъайизкъан, яшамиш шули гъузну ккунди шул. Хъа яв фу хъаяв дугъахъ?» – гъамцитІан гъапундайи. ²⁴Думу гъадмуну ученик

вуйи, гьаму вариб ктибтур ва гьаму вари гьибикІур. Ва ухьуз аьгьяхьуз, дугъан шагьидвал гьякълуб вуйиб.

²⁵ Исайи хъанара гизаф жара ляхнарра гьапІну. Эгер дураp вари хъайи-хъайиси дикІури гъашиш, вари дюн'яйиъра гьад-мукъан къадар китабариз йишв гьудрубКІрийи.